

Brassói Lapok

XXXVIII. évfolyam
128. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Hétfő
1932. évi június 6

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre havonként 60 lej, postai szétküldéssel; Brassóban és mindazon helységekben, ahol a kihordás nem pósta utján történik, a kihordónak a kézbesítés díj külön megfizetendő. Ez a kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — Az előfizetési díj átutalható postautalványon vagy fizethető nyugta ellenében a lap utol 6 oldalán felsorolt pénzbeszedő-megbízottaink kezéhez. Magyarországon postatakarékpénztári számlánk száma 12.174. **HIRDETÉSEK** díja 6 lej, szövegoldalon elhelyezve 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendő!

Kilátástalannak látszik a nemzeti koncentráció Titulescu nyilatkozik megbízatásáról

Sikertelenség esetén választási kormány jön Vajda elnöklétével

A válság megoldása nem lesz gyors lefolyású

Bukarest, június 4.

Kormányalakítási megbízatása alapján Titulescu pénteken éjjel sorra végig látogatta a pártok vezetőembereit, hogy közös alapot teremtsen az annyira kívánt nemzeti koncentrációs kormány összehozására. Az eredmény? Eddig minden jel arra vall, hogy az ország reprezentatív diplomáciájának ezt a második koncentrációs próbálkozását sem koronázza siker s ennél fogva kénytelen lesz mandátumát visszaadni, amelyet különbenis záros határidőre, — beavatottak szerint szombat esti terminusra kapott és csak feltételeken vállalt. A liberális pártnak az a kategórikus visszautasítása ugyanis, amelyet Duca kifejezésre juttatott, egyértelmű a londoni követ törekvéseinek a megüszülését.

A hatalmas liberális párt konokul kiartama felfogása mellett, hogy az országnak jelenlegi szorongatott helyzetében feltétlenül egyöntetű kormányra van szüksége, mert csak ez garantálhatja a gyors szanalást minden vonatkozásban.

A másik nagy kormánypárt, a nemzeti parasztpárt ugyan kész mindenképpen támogatni a Titulescu-koncepciót, ez azonban csak akkor volna tökéletes megoldás, ha felöllehetné a liberálisokat is. Az sem változtat lényegében a helyzeten, hogy néhány kisebb párt, így Lupu és Bratianu György általában osztják a nemzeti parasztpárt nézeteit, mert ezzel szemben az averescánusok és Goga hívei olyan feltételekhez kötik közreműködésüket, amelyek lehetetlenné teszik az összes politikai erők egy kalap alá való tömörítését.

Ezekután a pillanatnyi helyzetből alkatmat ad a legkülönbözőbb kombinációkra a kibontakozás módját illetőleg. Mi következik, ha Titulescu valóban kénytelen megbízatását visszaadni? Az ugynevezett „kis koncentráció”, amely a nemzeti parasztpárton kívül még pár apróbb alakulatokra támaszkodnék, nem látszik valószínűnek, már csak azért sem, mert helyett tényleg sokkal célravezetőbbnek mutatkozik egy tiszta pártkormány. Tehát komolyan lehet szó arról, hogy a két nagy párt valamelyike vegye át a hatalmat. De ennek a megoldásnak is számos nehézsége van: egy a liberálisok, mint a nemzeti parasztpárt messzemenő alkotmányjogi feltételekhez kötik kormányvállalásukat, mert hiszen ezeknek a mellőzése tartotta őket távol az aktív és konstruktív politikai élettől.

Számításba kell venni végül azt a lehetőséget is, hogy a Jorga uralmat a személyi kormányzásnak egy még kifejezettebb formája fogja követni. Politikai körökben egyre többen beszélnek arról, hogy amennyiben nem sikerül a pártok

megfelelő részvételével megalakítani az új kabinetet, úgy az uralkodó egy részben katonai jellegű kormánnyal kísérli meg megoldani azokat a súlyos problémákat, amelyek az országot a mai zsákutcába juttatták. Ehez a kombinációhoz az a körülmény is tápot adott, hogy

az udvarból táviratilag Bukarestbe rendelték az összes hadtestparancsnokokat.

Ezzel kapcsolatban beavatottak tudni vélik, hogy ennek az esetleges kormánynak a megalapítására Cihosky tábornok, a nemzeti parasztpárti kabinet volt hadügyminisztere volna hivatva, akinek a

személyével az uralkodónak nyilván már régebben vannak politikai elgondolásai. Emlékeztet ugyanis, hogy Chikosky az ősszel a király hozzájárulásával lemondott a hadseregben viselt főfelügyelői tisztéről és jogszerinti szenátorrá neveztette ki magát. Ha szemelött tartjuk, hogy Cihosky tábornok egyike a legelső karlistáknak, következőképpen az uralkodó legbensőbb bizalmasai közé tartozik, akkor nehéz elvitatni esetleges kombinációba vételének a lehetőségét, bár ez nagyon is emlékeztetne a jugoszláviai példára s aligha szolgálna annak az általános összefogásnak az ügyét, amelyet úgy az ország belső helyzete, mint a külföld parancsolólag sürget.

Titulescu próbálkozásai

Titulescu mint designált miniszterelnök pénteken délután három órakor hagyta el a királyi palotát. Távozása előtt fogadta a sajtó képviselőit, akiknek — a maga módján — röviden és világosan a következőket mondotta.

— Az uralkodó megbízott azzal, hogy megalakítsam a pártok koncentrálásán alapuló kormányt. Öfelségétől mind gondolkodási időt kérttem annak megválasztására, hogy a magas megbízatást elfogadhatom-e vagy nem.

A londoni követ tehát diplomatikusan csak ideiglenes jelleggel fogadta el a megbízatást. A királyi audiencia után bekövetkezett összes események azt igazolják, hogy Titulescu valósággal unja a pártok taktikázását és ezért igyekszik minél hamarabb tullelni a kormányalakítással járó vitákat és eszmecsereket. Ezt látszik bizonyítani az is, hogy a designált miniszterelnök a palotából való távozás időpontjától egészen a késő éjszakai órákig folytatta az előkészítő megbeszéléseket a pártok vezéreivel.

Elsőnek udvariassági látogatást tett Jorga miniszterelnöknél, aki két napja ki sem mozdult otthonáról, hanem legújabb szindarabjának a korrekturáit végzi. Husz perces eszmecsere után elváltak. Titulescu innen ugyancsak udvariassági látogatás jellegével Argetoianut kereste fel. A Jorga kormány volt pénzügyi zsenijével az államháztartás helyzetéről beszélgetett el, majd megkezdte a tárgyalásokat.

A londoni követ a legnehezebb diót választotta: a liberálisokat, akik Jorgának bukásának első pillanatától kezdve nem akartak hallani a koncentrációról és nemzeti együttműködésről, hanem maguknak követelték a hatalmat. Erről az intranzigens magatartásról egyébként Titulescu személyesen is meggyőződhetett. Előbb Ducát, majd Bratianu Dinut ke-

reste fel. A designált miniszterelnök látogatása után elfoglalt álláspontból a liberális-párt késő esti kommunikéje tájékoztatta a közvéleményt. A kommunikében, amelyet Anghelescu lakásán fogalmaztak meg a liberális vezetők, bejelentik, hogy

Titulescu designált miniszterelnök felkereste Ducát és felszólította, hogy

A nemzeti-parasztpárti nem adott végleges választ

Az első sikertelen kísérletezés után Titulescu a nemzeti parasztpárt berkeibe nézett. Mironescu lakásán találkozott össze a párt vezetőivel, akik kijelentették, hogy Maniu és Vajda megérkezéséig nem adhatnak végleges választ a koncentrációs kormány megalakítására vonatkozólag. Luput, a parasztpárt vezetőjét az Athéne Palace-ban kereste fel.

Lupu azonnal hajlandónak mutatkozott Titulescu mellé állani és teljes őszinteséggel támogatni a koncentrációs kormányt.

Az Averescánusoknál tett látogatásnál Negulescu néppárti vezető találta meg, akinek lakásán zajlott le a találkozás. Negulescu rámutatott arra, hogy Averescu marsall csak szombat este érkezik bába és így csak akkor tud majd végleges választ adni a párt. Az elődást jelentő felvilágosításra Titulescu röviden csak annyit válaszolt:

— Nagyon késő, mert nagyon valószínű, hogy abban az órában már el is hagytam Bukarestet.

Titulescu tehát a liberálisoknál tett látogatása után már valószínűnek látta, hogy megbízatása nem sikerül és szombaton este elhagyhatja az országot.

A koncentrációs tárgyalások tehát fe-

pártjával vegyen részt a koncentrációs kormány megalakításában.

„A liberális párt nevében — mondja a kommuniké, — Duca ismertette Titulescu előtt azokat az indokokat, amelyek lehetetlenné teszik, hogy a liberális párt magáévá tehesse a designált miniszterelnök előterjesztését. A liberális párt valóban meg van győződve arról, hogy a mai súlyos körülmények között bármilyen kormány, amely nem volna egységes felfogásilag és cselekedeteiben és nem élvezné az ország teljes bizalmát, nem csak hogy nem tudna eleget tenni a pillanat követelményeinek, hanem jelentősen hozzájárulna a válság és a nehézségek növeléséhez. Ez az elhatározás tehát magasabb hazafias felfogásból fakad és nem pedig önző pártérdekből, amely a mai súlyos viszonyok között nem vezérelhetik a liberális pártot.”

Igy hangzik a nyilatkozat, amelyből nyilván kitűnik, hogy a liberálisok semmilyen körülmények között sem támogatják a koncentrációs kormányt. Ezzel tehát a kérdés első része megoldódott, jobban mondva komplikálódott.

szült atmoszférában és pesszimizmus közepette zajlottak le. Ezt a pesszimizmust és a bizonytalanságot még jobban fokozta a legutolsó kísérlet, amit Titulescu Gogánál, a nemzeti agrárpárt vezérénel tett. Goga ugyanis bizonyos kérdéseket tett fel Titulescunak, mintegy feltételekre, amelyekre a londoni követ — a többi pártokkal folytatott tárgyalások után nem volt képes határozott választ adni. Ezért Goga kijelentette, hogy csak feltételeken támogatja a koncentrációs kormányt. Goga pártjaveinek körében egyébként a késő esti órákban erősen tartotta magát a hír, hogy az uralkodó Gogát fogja megbízni pártkormány alakításával.

Titulescu éjszaka fél egyórákor fejezte be látogatásait és tanácskozásait. Megfőrt hangulatban hajtott Puiu Dumitrescu, az uralkodó magánitkárának a lakására, akinek beszámolt az eredménytelen kísérleteiről.

Argetoianu a királynál

Amig Titulescu a pártokat házalta, addig Argetoianu, a Titulescuval való találkozás után felkereste Jorga miniszterelnököt, majd délután 4 órakor kihallgatáson jelentkezett az uralkodónál. Argetoianu váratlan kihallgatása sok kommentárokat ad alkalmat.

A hadtestparancsnokok berendelése

Amíg a koncentrációs kormányalakítási tárgyalások folytak, még egy másik fontos esemény is történt: a királyi palotából, nyilván az uralkodó rendelkezése, táviratilag Bukarestbe hívták az ország összes hadtestparancsnokait. A román hadsereg hét hadtestjének parancsnokló tábornoka szombaton délből megérkezett a fővárosba.

A tábornokoknak távirati úton való berendelése a legkülönbözőbb kombinációkra adott alkalmat, annál is inkább, mintán ez akkor következett be, amikor már Titulescu volt az első tárgyalások kudarcán.

Politikai körökben azt látják, hogy a király minden eshetőségre felkészülten várja az eseményeket, amelyek azt mutatják, hogy a lehető legnagyobb nehézségek között vajdó kormányválság óráit éljük.

A szombat délelőtti események is mindenben igazolták Titulescu előző napi peszimizmusát. A Kolozsváron tartózkodó Vajda Sándor és a Badacsonyban élő Maniu Gyula egyúgyazon időpontban a kabinetirodától táviratot kaptak, hogy azonnal utazzanak Bukarestbe.

A hívásnak engedve, a két erdélyi politikus még az éjszaka folyamán elutazott Bukarestbe, ahová szombat délelőtt érkeztek meg.

Maniu és Vajda Titulescunál.

Maniu és Vajda negyedtizenegyor találkoztak Titulescunál és együttesen déli tizenkétórától tárgyalnak. A három politikus között lefolyt megbeszélésnek a liberális párt kategorikus visszautasítása után igen nagy jelentőséget tulajdonítanak politikai körökben, a megbeszélések lefolyásáról azonban semmi közelebbi nem szivárgott ki, mert úgy Titulescu, mint a nemzeti parasztpárt vezérei a legteljesebben elzárkóznak minden nyilatkozattól.

Titulescu a tanácskozások után telefonon felhívta Gogát, majd felhívta a sajtó képviselőit, akiknek a következő nyilatkozatot tette:

— Téves az a beállítás, mintha vállaltam volna a koncentrációs kormány megalakítását. Mindössze csak azt vállaltam, hogy informálok, mielőtt a designációt elfogadnám.

A londoni követ tehát megismételte a pénteki audiencia után adott sajtónyilatkozatát. Maniut sem lehetett szólásra bírni. Az újságírók valóságilag megostromolták, de ő kitért és szinte gunyosan válaszolt:

— Jó, hát nyilatkozom. Jó, hogy megbukott a kormány.

Többet nem akart mondani, azzal az indoklással, hogy hétfőn és kedden összeül a párt végrehajtóbizottsági ülése, amely végleges döntést hoz majd a belpolitikai helyzettel szemben elfoglalandó magatartásról.

A szombat délelőtti tárgyalások befejeztével Titulescu kihallgatáson jelentkezett az uralkodónál, aki a londoni követet másodikban is visszatartotta ebédre. Titulescu az ebéd folyamán számolt be az uralkodónak tanácskozásai során szerzett impresszióiról.

A Bukarestben megjelenő lapok egyöntetűen azt hangsúlyozzák, hogy

Titulescu nem fogja tudni áthidalni a nehézségeket és ezért kénytelen lesz „ideiglenes megbízatását” visszaadni.

Ezen ezek a nehézségek teszik valószínűvé azt, hogy a koncentrációs kormány megalakítására vonatkozó tárgyalások még szombaton estig — eredménytelenül befejeződnek.

A Lupta értesülése szerint a „második koncentrációs kormányalakítás” sikertelenségei után Titulescu le fog mondani londoni követi állásáról és teljesen kilép a diplomáciai kar kötelékéből.

A legújabb divat

szabászati tankönyv

Szakiskoláknak és magántanulásra.

Írta: K-né MARGITAI MARIS.

Tartalmazza:

a modern francia és angol női ruha

szabás-rajzát, szabását, összeállítását, varrását és kidolgozását. — Rövid idő alatt már a 8-ik teljesen átdolgozott kiadás jelent meg. A könyv ára Lei 204. Vidékre portó Lei 20.

Brassói Lapok Könyvosztálya

Választási kormány Vajdával.

Ugyancsak a delutáni lap úgy értesül, hogy amennyiben Titulescu visszaadja megbízatását, a király Vajda Sándort fogja megbízni átmeneti kormány megalakításával. Ez a kormány a választásokat vezetné le.

Averescu marsall is megérkezett

Averescu marsall, akit a kormányváltás híre Olaszországban talált, haza érkezett. Vonata szombaton délből futott be a temesvári pályaudvarra, ahol a

marsallt már várta a fővárosból eléje küldött szalonkocsi. Averescu tábornokot a pályaudvaron Imbroane Miklós dr. volt vármegyei prefektus és több híve fogadta, akikkel elbeszélgetett. A vonat elindulása előtt fogadta az újságírókat is, akiknek kijelentette, hogy a politikai helyzetet pillanatnyilag nem ismeri és így nem nyilatkozhatik. Titulescunál azonban a legnagyobb elismerés hangján emlékezett meg s csupán annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy kormányalakítási misszióját nem fogja a várt siker kísérni.

Az új német kormány első nyilatkozata

„Az új Németország megteremtése a keresztény etika alapján”

Berlin, június 4.

Von Papen miniszterelnök és kormánya tagjai pénteken minisztertanácsot tartottak, amelyen elhatározták, hogy Hindenburg elnöknek ajánlani fogják a birodalmi gyűlés feloszlását. Berlini jelentések szerint az erre vonatkozó rendeletet Hindenburg már ma közlésezi. Az új választások időpontjában a kormány tagjai még nem egyeztek meg, de valószínű, hogy június végén, vagy július közepén tartják meg az új parlamenti választásokat.

Az új kormány tagjai egyébként szombaton délelőtt is minisztertanácsot tartottak s ezen fogalmazták meg az új kormány programját magába foglaló nyilatkozatot, amely a következőket tartalmazza:

Az új birodalmi kormány történelmi fontosságú órákban vette át a hatalmat, amikor a lelki és anyagi válság példátlanul áll. Az állampolgárokat súlyosodó áldozatok monstrozusok, de ezeket a nemzeti erők összefogásával el lehet simítani. A

munkanélküliség katasztrófális méreteket öltött, az erkölcsi bomlás megindult, a melynek egyik legfenyegetőbb tünete a kulturbolsevizmus. A közéletben rendkívüli hódítást tettek az ateista-marxista nézetek, miután a kereszténység hajlamos az ilyen kompromisszumokra. Az új kormány legfontosabb feladatai közé tartozik a lelki épség helyreállítása és az új Németország megteremtése, a keresztény etika alapján.

Belpolitikai vonatkozásban az új kormány kénytelen átvenni az előző kabinet szükségrendeleteit, külpolitikájában pedig a közelgő nemzetközi konferenciákra igyekezni fog az együttműködés célját szolgálni, de csak Németország teljes egyenjogúsága alapján, mert csak így segítheti elő a világ talpraállását.

A kormánynyilatkozat egyébként azt hangsúlyozza, hogy a német belpolitika terén tiszta helyzetet kell teremteni és ezért is határozta el Hindenburg elnök a parlament feloszlását.

A világválság vastag komikuma:

Fizetési zavarokba jutott a Népszövetség

Nem tudják fizetni a tisztviselőket, nem tudják megrendezni a konferenciákat

Genf, június hó 4.

Az európai gazdasági válságra és pénzszegénységre jellemző, hogy a Népszövetség, ez a közömbös és telhetetlen nemzetközi moloch, amely eddig csendben és észrevétlenül habzsolta fel a milliárdokat, az idén maga is fizetési nehézségek közé került. Az utolsó hónapokra a Népszövetség számtalan irodáinak tisztviselői sem kaptak fizetést.

A Népszövetség kasszája teljesen kiürült.

Ebben az esztendőben a Népszövetség kiadásaira 32 millió angol fontot írányoztak elő, de ebből az összegből eddig mindössze 12 millió érkezett be. Viszont

a távolkeleti konferenciák és a dunai államok helyzetének megvitatására rendezett nemzetközi összejövetelek minden pénzt felemésztettek, úgy hogy a Népszövetség ha eleget akar tenni esedékes kötelezettségeinek, akkor kénytelen lesz kölcsönt felvenni valahonnan.

Helyzete annyira komoly, hogy az öszre tervezett konferenciák egész sorozatát le kell fujni s így valószínű, hogy a nemzetközi valutakonferenciát, amelyet ugyancsak az őszi hónapokban akartak megtartani a Népszövetség égisze alatt, most már el kell halasztani végképpen, vagy legalább is bizonytalan időre.

hogy igazán csoda lesz, ha mégis sikerül lejátsszani.

Valutacsempészésért feljelentették Gerliczy Félix bárót

Budapest, június 4.

A magyar nemzeti bank igazgatósága valutakiadás miatt bűnvádi feljelentést tett Gerliczy Félix báró ellen. Gerliczy báró a feljelentés szerint nagymennyiségű valutát csempészett ki az országból és valutaszállítmányait Bécsben és Lichtenstein hercegségben helyezte biztonságba. A feljelentés következményei elé Budapest pénzügyi köreiben igen nagy érdeklődéssel tekintenek.

Lovagiasan!

Budapest, június 4.

Borbély Mátyás Emil, Borsód és Miskolc vármegyék főispánja néhány nappal ezelőtt politikai vita közben összeszólalkozott Eckhardt Tibor képviselővel. Az összeszólalkozásnak lovagias eljárás lett a folytatása, mert Borbély Mátyás Emil provokálta Eckhardt Tibort. A felek szombaton vívtak párbajt az egyik budapesti vívóteremben. A kardpárbaj során a borsódi főispán egyik vállán könnyebb sebet kapott, mire Eckhardt Tibor eldobta kardját és békejobbot nyújtott. A felek azután kibékülve hagyták el a párbaj színhelyét.

Lemondott a görög kormány

Athén, június 4.

A Papanastasiu-kormány, amely csak június 27-én alakult meg, már le is mondott. A rövidéletű kormányt azt buktatta meg, hogy Venizelosz megvonta tőle támogatását.

„Sajnos, arról kell Önt értesítenünk...”

Ezzel a mondattal, illetve ennek a mondatnak számtalan változatával kezdődik a mai mindennapi élet regénye.

Egy soffőrtől halottam legutóbb ezt a mondatot: erről a mondatról írni kell, ez a mondat egy óriási mondat alfája. Soffőröm egy mappát mutatott nekem, amelyben 500, mondó háromszáz kérvényre érkezett válasz volt csoportosítva: negatív válaszoktól a pedantéria mániákusáig formált állástkereső ember regénye. Előbb a bizonyítványait mutatta meg, amelyek szerint elsőrangú, lelkiismeretes, megbízható, minden tekintetben stb. stb.... Alkalmazott, aki mindig évekig volt egy helyen és csak a súlyos gazdasági viszonyokra való tekintettel bocsátották el. Soffőröm épített ezekre a bizonyítványokra, amelyek nemcsak az ő öntudatát nyugtatták meg, hanem — így gondolta, — kenyérbiztonságot is jelentettek és nem lévén mákonyos ember, aki szélső bal, vagy szélső jobb forradalmaktól várja a munkalehetőségeket, hanem a mai lehetőségek közepette a maga munkájától, nekiült és 300 kérvényt írt, amelyekhez 300-szor csatolta bizonyítványait. Logikus, gondolta, ha megfelelt és bizonylatokat adtak róla, most is meg fog felelni és ha eddig meg élt a munkájából, csak nem fogják arra kényszeríteni, hogy ezután a munkanélküliségből éljen, mert hát ez minden logika ellen volna. Megírta, hogy 29 éves, katolikus, nőlen, 168 centiméter magas, tizenkilenc autótípus kezelője, hajlandó minden szakmunkát elvégezni, — szóval: egy ember a becsületesen elvégzett munkából akart megélni, mert azt hitte, hogy a földön mindenki számára van hely és pedig olyan hely, amelyen megállhat és megélhet. Ez a soffőr nem ismerte sem Marx sem Malthus törvényeit és még nem tudta, hogy bár vannak területek, ahol egy holdra csak egy ember jut, sőt vannak óriási lakatlan területek, milliók számára nincs egy olyan talpalattnyi hely, amelyen munkájukból megélhetnek. Mappája, amelyet keserűen-derűs humorral mutogat, külön arccal bír: háromszáz lemondó levél összetevője annak az eredetnek, amelynek a neve kétségbeesett rezignálás.

A kétségbeesésnek, a vigasztalanságnak is megvan a maga külön üzleti stílusa. Témaváltozatokkal, amelyek egy Beethoven fantáziáját megszegeytenik. „Sajnos arról kell Önt értesítenünk...”; „Sajnáljuk, de tudatunk kell...”; „Belátható időn belül...”; „Jelenleg semmi kilátás hogy gyárunkban...”; „Lakcímét feljegyeztük és alkalomadtán visszatérünk...”; „Ez idő szerint, sajnos...”; „Munkahány következtében...”; „Az üzletpapírok mind igen szépek, sokszínűek, a szöveg tartalma kétszínű. Soffőrömmnek minden mind egy. Hónapok óta gyűjti ezeket a választokat és éheznek, de rendszer ember és min ilyen, remél; remél és egyre kopogja a kérvényeket, mert...”. Mert mindig egy dologról meg volt győződve, ez az egy meggyőződés nem hagyta el őt pillanatra sem, daimonionja volt, amelytől a csodát remélte: Az ember azért születik a világra, mert ezen a világon van elég hely a nap alatt és elég kenyér nő rajta, hogy az egész emberiséget táplálja. Mivel a legnagyobb filozófusok is ilyesmirel ábrándoztak, nem csodálható, hogy egy soffőr agya is ennek az ábrándos utópiának esett áldozatul: Platonál egyebet ő sem álmodott. Mégis: ez az álom nem egyezik a valósággal és ősi antagonizmusok dialektikája kideríti, hogy nincs mindenki számára hely a földön és a nap alatt és az, hogy valaki a munkájából akar megélni, egyenesen a logika legelemlőbb szabályaiba ütköző elgondolás. Soffőröm mappája korunk szimfóniája: 300-szor azt írta neki, hogy téved, ha helyet akar magának biztosítani a földön; a földből nem illet meg őt egy göröngy sem, a napból egy sugár sem, a kenyérből egy falat sem. Ez a realizmus már olyan borzalmasan reális, hogy tultesz minden filozófián és miközben az emberiség könyvtárában száznyelben millió „zseniális” írás zengi a Szellem lelkesedését, a szabadságot, testvériséget és egyenlőséget, egyetlen üzleti levél mindnyájuknál többet jelent, mint ellenpontozata a kétségbeesésnek, új világkép, egy levél, amely háromszáz új világ után ezzel a mondattal kezdődne: „Levelére válaszolva tudatjuk, hogy holnap délelőtt felbételt pégett lenkezzék irodánkban, ahol...”. Ahol soffőröm újra hinni tanul a munkában, földben és napsugárban.

(X)

JUNIUS 6.

Vihar után újra jelentkeztek a kolumbácsi legyek, amelyek most Szilágymegyében pusztítanak

Egyetlen községben 140 állat pusztult el

Szatmár, június 4.

Irtunk arról, hogy az egyes régió területeken kívül most már Erdélyben is pusztítanak a kolumbácsi legyek az állatállomány között. A Biharban megjelent kolumbácsi légy-raj valahonnan a szerb Bácska felől jött és néhány nap alatt számos állatot támadott meg és pusztított el a nyílt mezőn. Hatalmas károkat okoztak a kolumbácsi legyek Magyarországon is, ahonnan ugyanúgy, mint Erdélyből, az utóbbi napok nagyobb eszései és viharai alatt eltűntek. A veszélyeztetett területeken a gazdaközönség már azt hitte, hogy végleg megszabadult ezektől a kis, de veszedelmes fenevadaktól.

Ugy látszik, az öröm korai volt, mert a légyesereg, — egy-két napi szép idő után ismét megjelent és ezúttal Szilágymegyében kezdte el a garázdálkodást.

A kolumbácsi legyek egészen meglepetésszerűen lepték el a szilágymegyei székhelyi hídi körzetet.

Egyetlen községben, Paptamásiban, 140 jószágot öltek meg,

amelyek felkerekedtek és tovább folytatták utazikat, rémületben tartva egész Szilágymegye garázdálkodóit, mert nem lehet tudni, hol fogják majd lecsapni, hogy újabb pusztítás után megint továbbrepüljenek.

A szilágymegyei hatóságok most mindent megpróbálnak, hogy a további kolumbácsi légy-pusztítást megakadályozzák.

A kolumbácsi legyek után száj- és körömfájás pusztítja a bánsági állatállományt

Temesvár, június 4.

Temestorontál-vármegye déli részében igen jelentékeny károkat okozott a marhaállományban a kolumbácsi legyek pusztítása. Ez a csapás még el sem múlt egészen, máris újabb veszedelem fenyegeti a Bánság marhaállományát. Fény, Karácsonyfalva, Zsebely, Parác, Újpécs, Magyarszentmárton, Románszentmárton és Dinnyés községekben száj- és körömfájás lépett fel, úgy, hogy ezt a vidéket 30 kilométeres körzetben hatósági zár alá kellett venni.

A temesvári állatexportőrök 50.000 lejt ajánlottak fel arra a célra, hogy Bukarestből oltóanyagokat hozzanak és megkezdjék a veszedelmes járvány leküzdését. Sturdza dr. leutazott Bukarestbe és onnan nagymennyiségű oltóanyaggal tért vissza, amelyet azonnal kiosztottak a veszélyeztetett vidékek állatorvosai között.

NAGY VIHAR EGY POHÁR VÍZBEN

Kis kijárárs — de benne van egész közéletünk

A megye kiad egy autókonzessziót 12 ezer lejtért, mire miniszteri parancsra 1900-ért kell odaadni

Szatmár, június 4.

Nem nagy ügy az a szatmári autóbussz-konzesszió, amelyről itt alább szó lesz, de töltőbb jellemző az egész mai közigazgatási és közigazgatással kapcsolatos garázdálkodási rendszerre.

Ime a pusztító tényállás:

Szatmármegye tanácsa hosszabb idővel előtől kiadta a Szatmár-Krasznabéltek megyei utóbussz-konzesszióját egy Nemes András nevű autóbussztulajdonosnak, aki a konzesszió ellenében vállalta, hogy Szatmármegyének egyik tartozását kifogja fizetni a megye egyik hitelezőjének. Nemes nem fizetett és ezért az interimár megvonta tőle a konzessziót és kiadta azt egyelőre két hónapra Hoch Jánosnak, egy másik ilyen autóbusszosnak, aki hasonlóan előre 12 ezer lejt fizetett, illetőleg mind a két hónapra előre kifizette a 12 ezer lejt azzal, hogy ha továbbra is ő kapja meg a konzessziót, minden hónap végén pontosan be fogja fizetni a havi törösszeget, mondd és ird 12 ezer lejt.

Nemes, — aki a konzesszióért a bért nem fizette — nem törődött bele abba, hogy elvették tőle a konzessziót, hanem ragta magát, felutazott Bukarestbe és ott ottan volt szatmári bankigazgató köz-

benjárásával elintézte, hogy a közlekedésügyi minisztérium, ugyanazt a konzessziót, amelyért Hoch 12 ezer lejt fizetett, neki havi 1900 lejtért adja ki, sőt a minisztérium táviratilag utasította a szatmári rendőrséget, hogy a Hoch-féle autóbusszjáratot azonnal szüntesse be, ami természetesen meg is történt, mégpedig azonnal.

A megyei interimár tegnap viharos ülésen tárgyalta a minisztériumi intézkedést, mely a megyét havi 10 ezer lejtől fosztotta meg, de ismerte Nemes fizetőképességét, lehet, hogy 12 ezer lejtől. Az interimár memorandumot készített, melyben kéri a közlekedésügyi minisztert, hogy személyesen vizsgálja meg az esetet és állapítsa meg, hogy a vármegye dezavválásával kiadott jogtalan, sőt határtalanul jogtalan konzessziót melyik államtisztviselői magasság juttatta vissza Nemesnek, mert minden jogtalanságtól eltekintve is, a megye nincsen abban a helyzetben, hogy havi 10 ezer lejről csak úgy lemondjon ma, amikor a megye ép úgy, mint az állam nagy pénzügyi nehézségekkel küzd.

Nem nagy eset ez a konzessziós-ügy, de — jellemző!

Az amerikai munkanélküliek megindultak Washington felé

Utiközben elrekvirálják a járműveket és kirabolják az élelmiszerszállító vonatokat

28 város polgármestere radikális intézkedéseket követel

Washington, június 4.

Amerika 28 legnagyobb városának főpolgármestere Detroitban konferenciára gyűlt össze. Ennek a konferenciának célja egészen egyedülálló még az amerikai viszonyok között is. A 28 világáros főpolgármestere ugyanis nem megszokott közigazgatási, vagy városépítési kérdések megvitatására gyűlt össze, hanem azért, hogy valamilyen megoldást találjon az Amerikában is hihetetlenül elszaporodott munkanélküliek ügyében.

Az amerikai nagyvárosok főpolgármestereinek konferenciáján rendkívül érdekes javaslatok hangzottak el. Ezeknek a javaslatoknak a megvalósítását határozottan javaslatot adtak el, amelyben leszögezték, hogy az Egyesült Államokat is fenyegető gazdasági depresszió valójában háborús helyzet és veszedelmek elhárítására az összes erőforrásokat azonnal

mozgósítani kell.

A kongresszus elhatározta, hogy június második hetében küldöttséget meneszt az Egyesült Államok parlamentjéhez s így fogják követelni azoknak a rendszabályoknak megszavazását, amelyek nélkül a munkanélküliség fenyegető problémáját nem lehet megoldani.

A megoldás terve rendkívül jellemző az amerikai eshetőségekre. A 28 nagy amerikai város főpolgármestere ugyanis azt ajánlotta a parlamentnek, hogy az összes munkanélkülieket mozgósítsák és katonai sátoztáborokban helyezték el s a hatalmas tömeget, amely néhány millió főre becsülhető, csatornaépítésre és más hasznos munkákra használják fel.

Az akció költségeinek fedezésére a parlamenttől 5 milliárd dollár rendkívüli hitelt megszavazását fogják követelni. Az amerikai városok főpolgármestereinek

akciója a legteljesebb mértékben indokolt. Európai ember számára szinte elképzelhetetlen az a mód, ahogyan a munkanélküliek munkaalkalmat követelnek s hogy addig is úgy élelmezik magukat, ahogy lehet. Az eszközökben nem nagyon válogatósak.

Az utolsó napokban a washingtoni felvezető országutakat teljesen ellepték a munkanélküliek.

Gyalog, autón és szekereken igyekeznek a főváros felé, mert egymás között kiadták a jelszót, hogy felvonulnak a washingtoni Capitolium, a parlament elé és azt addig ostromolják, amíg a kormány munkaalkalmat nem teremt számukra.

számukra.

A népvándorlás útját mindenütt erőszakosságok követik. A munkanélküliek hatalmas tömege megállítja a magánautókat és a közúti vonatokat, az utasokat kizavarják és a járműveket maguk veszik igénybe.

Nemcsak a városokba igyekező vásárosok szekereit fosztogatják, hanem megállítják és kirabolják azokat a vonatokat is, amelyek húst, vaját, vagy más élelmiszert szállítanak.

A fosztogatás pedig olyan óriási méreteket öltött, hogy a kormány a veszélyeztetett vasutvonalak védelmére katonai karhatalmat rendelt őrizetül.

Megalakult a Herriot-kormány

Az új kormány kedden mutatkozik be a parlamentben

Páris, június 4.

Tardieu francia miniszterelnök lemondása után a válság elmúlt. Herriot, aki Lebrun köztársasági elnöktől megbízást kapott az új kormány megalakítására, pénteken este a Elysée-palotából való távozása közben a hírlapíróknak kijelentette, hogy a tradíciókhoz híven előbb a szenátus és kamar elnökeit, majd a lemondott kormányelnököket keresi fel.

Amikor Herriot ezeket a látogatásokat elvégezte, este megjelent a radikális párt értekezletén, majd politikai barátait fogadta.

Este 10 órára Herriotnak sikerült az új kormány névsorát összeállítania. — Kormánytagjai e lista szerint a következők lesznek:

Herriot: miniszterelnök és külügyminiszter.

Chauteaux: belügyminiszter.

Martin Germain: pénzügyminiszter.

Paul Boncour: hadügyminiszter.

Painlevé: légügyi miniszter.

Leygues: haditengerészeti miniszter.

Meyer: kereskedelmi tengerészeti miniszter.

Sarraut: gyarmatügyi miniszter.

De Monzie: közoktatásiügyi miniszter.

Reynaud: igazságügyminiszter.

Daladier: közmunkaügyi miniszter.

Garey: földmívelésügyi miniszter.

Barthold: nyugdíjügyek minisztere.

Palmade: költségvetési miniszter.

Codard: közegészségügyi miniszter.

Durreau: kereskedelemügyi miniszter.

Queuille: postaügyi miniszter.

Herriot ezt a névsort szombat délután 11 órakor mutatta be Lebrun köztársasági elnöknek. A párisi jelentések szerint az új kormány kedden mutatkozik be a parlamentben.

Az új francia kormánynak — Herriot két tárcáját természetesen beleszámítva — 18 minisztere lesz és 11 államtitkárja. Pártállás szerint ezeknek megoszlása a következő: 21 radikális, 3 független és reformpárti socialista, 4 balközép párti, 1 pedig mérsékelt republikánus.

Még érdekesebb a kormány abból a szempontból, hogy tagjai eredetileg milyen pályán működnek. A párisi lapok statisztikája szerint az új Herriot-kormány tagjai közül 7 tanár, 12 ügyvéd, 3 mérnök, 2 orvos, 2 újságíró, 1—1 pedig kereskedő, hivatalnok és pénzügyár volt. Közülük különben 6 szenátor és 23 képviselő.

Figyelemreméltó, hogy Herriot, aki ezuttal harmadszor alakít kormányt, visszaállította a légügyi és a tengerészeti tárcát, amelyeket Tardieu nemrég a honvédelmi tárcába olvasztott be.

A párisi sajtó általában kedvezően és rokonszenvvel fogadta Herriot kormányalakítását.

Grandi olasz külügyminiszter:

— A válság csak a háborus adósságok és jóvátételek megszüntetésével rendezhető

Vád a franciák ellen, akik akadályozzák a tényleges leszerelést

Róma, június 4.

Rendkívüli jelentőségű beszéd hangzott el tegnap az olasz szenátusban. —

Grandi mindenekelőtt a leszerelési értekezlettel foglalkozott és megállapította, hogy annak első négy hónapját politikai viták töltötték ki, amelyeknek eredménye a nagyhatalmak álláspontjának kölcsönös tisztázása volt.

A vita során Franciaország felvetette a biztonság problémáját és nemzetközi hadsereg felállítását indítványozta, — mondotta Grandi. — Egyelőre nem bírálom a francia tervet, csak emlékeztetek arra a XII-ik századbeli lateráni konciliumra, amikor a pápa hiába kísérelte meg, hogy eltiltsa a keresztényeket a gyilkoló háborus fegyverek használatától. A pápa akkor azt mondotta, hogy azokat csak pogányok ellen szabad használni.

— A Népszövetség nemzetközi haderővel való felruházásának eszméje sem új. Olaszország azonban ezt az eszmét nem teheti magáévá. Az olasz felfogás az, hogy a Népszövetség békéltető munkájának a konfliktusok okainak kiküszöbölésére kell törekednie, nem pedig arra, hogy a nemzetközi jogbiztonság külső struktúráját megszigorítsa. Meg kell alapítanom, hogy

a francia javaslat nem törekszik a fegyverkezések csökkentésére és korlátozására és inkább háborus eszközökkel akarja a háborút megszüntetni.

Igy tehát végeredményben sem a biztonság, sem a békét nem garantálhatja.

Grandi a továbbiakban kijelentette, hogy a Népszövetség tekintélye csakis a fegyverkezések csökkentésével növelhető.

— Olaszország nem hinné, hogy a felelős államférfiak ne látnák a felelősséget

és a veszélyt, amely a leszerelési értekezlet és a Népszövetség bukása esetén rájuk hárulna.

Kivánatos volna, hogy, négy hónapi huza-vona után, végre kezdődjék meg valóban is a leszerelési értekezlet.

Majd rátért arra, hogy a leszerelés és a jóvátétel valamint a háborus adósságok kérdése szorosan összefüggenek egymással.

A válság csak a jóvátételek és a háborus adósságok rendezésével szüntethető meg.

Délkelet-Európa helyzete Németország vámuinós terve és Tardieu preferenciális terve óta lényegesen rosszabbodott. A Tardieu-terv lényegében átvette a vámuinós terv hibáit. Nehéz is a Dunamellelletti öt állam csoportosulása — hangoztatta Grandi — mert érdekeik sok esetben homlokegyenest ellenkeznek és nem egyeztethetők össze a többi hatalommal anélkül, hogy pótmegállapodások ne kötödnének.

— Lehetetlen az Ex-Monarchia alapján helyreállítani a gazdasági egységet — folytatta az olasz külügyminiszter, — amelyhez közben Románia, Bessarabia, Dobrudzsa, Szerbia és Macedónia területei is tartoznak. A Duna-medence válságának az oka a világválságban keresendő. Ezt kell figyelembe vennünk és aztán szembe kell néznünk a legégetőbb problémákkal.

Végül hangsúlyozta, hogy az olasz leszerelési indítvány azonnali teljes elfogadása hatalmas haladást jelentett volna a leszerelési terén.

— Nem szabad elfelejteni — fejezte be Grandi — hogy a nagy háborúval rendelkező Olaszország példát nyújtott arra, hogy miképpen lehetne a valódi békéért harcolni.

Apró jegyzetek a kormányválság nagy eseményéről

„Lehetséges az, kérdezzük elszörnyedve, hogy egy politikai párt, amely úgy pörlekedik, mint ahogyan azt Duca csoportja cselekszik, az ország kormányzását igényelhesse és magának, csakis magának követelhesse a hatalmat?

Lehetséges az, hogy egy párt, azaz a liberális töredék, kizárólagos hatalmat kérhessen, vagy akár csak részleges hatalmat is a holnapi kormányban, mikor egész tevékenységét perfidia és hazugság jellemzi?

Hiszen ez azt jelentené, hogy visszatérünk a tegnap gyűlöletes politikájához, annak minden szerencsétlen és öldöklő jelenségével!

— így ír a Duca vezetése alatt álló liberális pártból Jorga professzor lapja, a Neamul Románesc.

„A Jorga-féle kormány egy esztendeje a legszerencsétlenebb, legtehetségtelenebb, leglelkismeretlenebb kísérletezésekkel telt el. Tönkrement az ország hitele külföldön, leromlott a bizalom belföldön. Megszűnt az alkotmányosság és a jogélet, ez a kormány a nemzet szerencsétlensége lett. Ha Jorga el nem távozik, az ország elmerül a pénzügyi és politikai anarchia örvényében!”

— így ír a liberális párt hivatalos lapja, a Viitorul, az elmúlt kormányról.

Ezek azután alaposan lefestik egymást. A mi nem csuda. Hiszen egy évig együtt dolgoztak.

Mind a kettőnek volt ideje a másik tanulmányozására.

Hitelt adhatunk nekik.

A kormány lemondása után Jorga néhány hétig nem ír vezércikket a Neamul Románescbe.

Baljós idők! Egyik szerencsétlenség a másikat követi...

— Rist jelentése és az én véleményem csak jelentéktelen részletkérdésekben térnek el egymástól! — nyilatkozta egy nappal a kormány bukása előtt Argetoianu pénzügyminiszter.

Egy nappal a kormány bukása után pedig nyilvánosságra hozták ugy a jelentést, mint a véleményt. Így legalább megláthattuk, hogy mik azok a jelentéktelen részlet-küldetések.

Valóban, nem nagy a differencia. Körülbelül csak annyi, amennyi az ügyész vádbeszéde és a bűnös dadogása között szokott lenni.

Argetoianu haragszik, mert sejtelte sem volt arról, hogy a kormány lemond.

Na és? Jorgának volt sejtelve egy évvel ezelőtt arról, hogy miniszterelnöknek nevezik ki?

A Neamul Románesc, amelynél nagyobb sajtólegény 13 keserű hónapon át nem akadt Európában, egyszerre elcsendesedett. Ime, mikről cikkezik két nappal a kormány bukása után Jorga ur hivatalosa:

1. — A cseh festészet.
2. — Regényes inspiráció alatt.
3. — A zene nemzetközi ünnepe Bécsben.
4. — A vízgák.
5. — Egy román ujság Buenos-Airesben.
6. — Nagy barátok.
7. — Román művészeti kiállítás Hamburgban.

8. — Lengyel kritika Eminescuról.

Csupán egy cikket felejt el következetesen ez a lap közreadni. Azt, amelynek így hangzana a címe:

— Román kritika Jorgáról...

— Egy pártfőnök nem beszélhet sokat! — mondotta Goga egy interjút kérő újságírónak.

Valóban, egy pártfőnök nem beszélhet sokat.

Különösen, ha nincs mondanivalója.

Mihalache idézi a nagyszerű párisi világ-lapnak, a „Le Temps”-nak harmadik oldaláról azt a cikket, amelyik a Jorga-kormány bukásával foglalkozik. Ez a kormány, írja a Le Temps, súlyos hibákat követett el a kül-és belpolitikában egyaránt.

Ehhez hozzáfűzi Mihalache, hogy a Le Temps véleményét nem szabad lebecsülni,

mert ez az ujság rendkívül higgadt és megfontolt.

Ugy van, Mihalache ur. Higgadt és megfontolt. A harmadik oldalon.

De mit szól Ön a negyedik oldalhoz, ahol a Le Temps a liberálisok kormányzását sürgeti?

A liberális párt a hatalmat követeli. — Tíz évig, amíg birtokában volt, vajjon mit csinált vele? — sóhajt fel érdeklődve az Adeverul.

Titulescut már kétszer is hazahívták, anél-

kül, hogy eredményt ért volna el. Egy tehát visszaküldötték.

— Harmadszor már nem mehet vissza! — írják egyhangulag az összes lapok.

Vajjon mit véthetett ez a szerencsétlen ember, hogy ilyen könnyörtelenül elítélték?

A tőzsdén ma duplájára szokott a „Csendőrszorong, puska, bika, és urnatolbajlás cég, mint korlátlan felelőtlenségű közkereseti társulat” papírjainak árfolyama. Ugy látszik, tényleg új választások lesznek.

(m. i.)

Meskó Zoltán — a magyar Hitler

Magyarországon is megalakul a nemzeti szocialista párt

Budapest, június 4.

A magyar főváros politikai köreiben már hetek óta beszélnek arról, hogy Meskó Zoltán egységespárti képviselő meg akarja alakítani a magyar nemzeti szocialista pártot, teljesen arra a mintára, ahogyan Hitler építette ki a maga barnainges szervezeteit.

Meskó Zoltán szerint a magyar Hitlerpárt kérdése már annyira megérett, hogy

a parlament legközelebbi ülésén hivatalosan is bejelenti a magyarországi nemzeti szocialista földműves és munkáspárt megalakítását.

Az új magyar politikai párt programját és célkitűzéseit Meskó a Ház keddi, vagy szerdai ülésén, napirend előtti felvételében ismerteti. E célból a képviselőház elnökétől engedélyt kér a felvételre.

Hogyan születnek a jócsok

Marosvásárhelyen már egy héttel ezelőtt megbukott Jorga

A félreértett rádió tragikomikus története

Marosvásárhely, június 4.

A kormánybukásnak egy tragikusan indult, de komikumba fulladt epizódja játszódott le Marosvásárhelyen. A város egyik közismert polgára, egy elemi iskolai igazgató, még a múlt héten vasárnap este rádió hallgatója a híreket és a Brüning-kormány bukásának bejelentését rosszul hallva, úgy értette, hogy a Jorga-kormány bukott meg.

A hírrel azonnal lesietett egyik jó ismerősehez, egy ugyancsak közkezdelt trafikshoz, akinek elmondotta, hogy a Jorga-kormány lemondott, éppen most adta a rádió. Nem kellett hosszú idő, a hír — amelyet régóta, mit tagadjuk, repesve várt mindenki, — szétfutott a városba és másnap reggel már a prefekturán is értesültek róla. Rögtön felhívták telefonon Bukarestet, ahol azonban akkor még nagyon kategórikusan cáfolták, sőt azt üzenték vissza, hogy a kormány nem-

csak, hogy él, de még nagyon sokáig is élni fog.

A prefektura ezután kinyomoztatta a hír szülőapját és úgy az elemi iskolai igazgatót, mint a másodkéz szerepét játszó trafikost beidézte kihallgatásra. Figyelmeztette őket, hogy ha ez még egyszer előfordul — a Märzscutörvény szigorával fogja őket sújtani.

A napokig tartó vexatúrán és kihallgatásba csapott azután bele, mint a villám a hír — ezuttal Bukarestből és nem Berlinből, — hogy a Jorga-kormány most aztán tényleg lemondott. A prefekturán persze rögtön megváltozott a hangulat, a kihallgatást sürgősen abbahagyták, sőt tisztelettel kezdtek nézni az elemi iskolai igazgatóra és a trafikusra, akiket süri bocsánatkérések közepette engedtek el.

Azóta egész Marosvásárhely „próféta”-nak hívja az elemi iskolai igazgatót és csak azt sajnálják, hogy nem előbb jósolt...

OK: A NYUGDIJNYOMORUSÁG

Brandsch nyugalmazott ezredes, Brandsch államtitkár fivére mellbelötte magát

Négy hónap óta nem kapott nyugdíjat és már a lakásából is kiessékellék

Nagyszeben, június 4.

A nyugdíjasnyomor, amelynek alapjait az előző kormányok rakták le s amelyet a Jorga-kormány esztelen tékozlásai tetőztek be, ismét áldozatot követelt. Az új áldozat személye annál inkább nagyobb figyelmet és részvétet érdemel, mert amint az alábbiakból kiderül, a levitézett Jorga-kabinet egyik miniszterének testvére akarta eldobni magát az életet.

Június 2-án Nagyszebenben tragikus öngyilkossági kísérlet történt:

Seiler-utcai lakásán revolverrel mellbelötte magát Brandsch Henrik nyugalmazott huszárezredes.

Súlyos sebesüléssel szállították kórházba, ahol azonnal műtétet hajtottak végre raj-

ta. Minden remény megvan arra, hogy életét megmenthetik.

Brandsch ezredes öngyilkossági kísérletének hátterében a nyugdíjasnyomoruság keserves kalváriáját kell keresnünk. Négy hónap óta egy bani nyugdíjat sem kapott s családja a szó szoros értelmében a legborzalmasabb nélkülözéseken esett keresztül.

A nyugdíj elmaradása miatt házbérét sem tudta fizetni s néhány nappal ezelőtt házigazdája már az utcára tessékelt.

Brandsch ezredesnek négy gyermeke van, akik részben nem tudtak elhelyezkedni, részben pedig még kiskorúak. Borzalmas nyomorában elővette revolverét és mellbelötte magát.

Robbanás egy nagyváradi drogéria-raktárban

Nagyvárad, június 4.

Szombaton délelőtt könnyen végzetessé válható robbanás történt Nagyváradon a Fő-utca 3 szám alatt levő házban. A ház pincéjében elhelyezett drogéria-raktárban explodált egy hordó benzín és a robbanás ereje átszakította mintegy harminc centiméter szélességben a Horbátz-dívatáruüzlet padozatát. Szerencsére a tüzoltóság idejében a helyszínen ékezett és a nagyobb katasztrófának elejét vette. A rendőrség megindította vizsgálatot annak megállapítására, hogy a robbanásért kit terhel a felelősség.

Temesváron is kikapcsolták a nyugdíjasok villanyát

Temesvár, június 4.

Szatmár után Temesváron is megtörtént az a felháborító tény, hogy a városi villanytelep

a hátralékban levő nyugdíjasok vezetékeit minden különösebb bejelentés nélkül kikapcsoltatta.

A nyugdíjasok egyesülete küldöttéket mentesített Grofsoeanu Cornél dr. polgármesterhez, aki értesülve a történetről, megígérte, hogy az önhibájukon kívül késedelmes nyugdíjasoknak továbbra is megengedik az áram használatát.

A temesvári nyugdíjasok egyébként már ismét négy hónap óta várakoznak arra, hogy a pénzügyigazgatóság végkiutalja nyugdíjjárandóságukat. Minden nap izgatott tömeg gyűlt össze a pénzügyigazgatóság előtt, a várakozás azonban hiábavaló volt. Ma aztán arról kaptak értesítést, hogy a márciusról elmaradt nyugdíjak egy részét kifizetik, de a többire újra csak várniuk kell. — Hogy meddig, azt senki sem tudja.

A magyar pénzügyminiszter baljós vigasztalása

Budapest, június 4.

Korányi magyar pénzügyminiszter pénteken délelőtt Teleki Sándor gróf vezetésével nagyobb küldöttség kereste fel, amely kerést terjesztett elő a pénzügyiségek átszervezése érdekében. Korányi megígérte a kérés teljesítését, majd hosszabb beszédben foglalkozott Magyarország súlyos gazdasági helyzetével.

Rámutatott az ország elszigetelt helyzetére és a világkrízis magyarországi hatásaira.

— Férfiasságra van szükségünk — mondotta a pénzügyminiszter, — hogy átéljük a súlyos gazdasági helyzetet. Úgy kell felfogni a dolgot, mintha háborúban volnánk, ahol a parancsnokoknak sebesülésnek és halálnak kell kitenniük katonáikat.

A jelenlegi gazdasági harcnak is lesznek sebesültjei és hősi halottai, akikről azonban csak a csata végeztével lehet gondoskodni.

Ha bizonyos intézkedések sebeket is osztogatnak, higgyék el nekem, a legkeservesebb ezeket a rendelkezéseket kiadni, és teszem ezt mégis azzal a meggyőződéssel, hogy ezzel megmenthetem a hazát a romlástól. Madách-csal szövege: A nép Jorga a zuglódás! Hát zuglódjanak, de bizzanak abban, hogy hozzáértéssel és nem áldozatkészséggel vezetjük a legnehezebb problémákat is. Önökön keresztül kérem a nemzetet, viselje a gazdasági háború nehézségeit olyan bátorsággal és férfiassággal, mint annak idején a fegyveres háborút, egy szebb és jobb magyar jövő biztos reményében.

— 150000 LEJ KAUCIÓÉRT SZABADLABRA HELYEZTEK RÓTH LAJOS SZATMÁRI BANKIGAZGATÓT. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi Tábla vádtanácsa ma tárgyalta Róth Lajos szatmári bankigazgató szabadlábrahelyezési kérését. A vádtanács rövid tanácskozás után 150 ezer lej ellenében Róth Lajos szabadlábrahelyezését rendelte el. Remélhetőleg Róth Lajos kiszabadulása után nem fog harmadik bankot gründolni, hogy ismét újabb naivak sirjanak az odavesztett pénzügy után.

Forum Mozgó, Brassó.

Szombattól, július 4-től fut a legvigabb katonai film:

„Gyönyörű a hadgyakorlat”

(Schön ist die Manöverzeit)

Főszerepben:

Gretl Theimer, Ida Wüst, Oskar Szabó, Albert Paulig, Paul Heidemann.

Előadás alatt automatikus szellőztetés!

Forum Mozgó, Brassó.

Előadás alatt automatikus szellőztetés!

Hírek

A montreuixi szifák alatt

Nagyon érdekes az ilyen kormány-válság. Egyenlően érdekes, mint a diszkrét lebukók és a kényseredett grimaszok, a kényseredett arcok, a kényseredett grimaszok, a kényseredett arcok és a reszkető kezek. Aki palaki és most lecsuszik, éppen olyan tanulmányfej, mint aki semmi sem volt és azt hitte, hogy most aztán lesz valaki. Ugy kívülről és felülről, páholyból és fedezékből, nagyon élezi az ember a csillagok bukását és a derengő hajnal hasadását.

A Jorga-kormány bukásának folyton gyors sebességgel petített képénél azonban sok érdekesebb Titulescu és a három sürgöny. Három sürgönnyel menesztett a kabinetiroda, megtagadta, hogy merre a „haza bölcsé.” London, a székhely, az angliai román követ, nem tudta, hol a főnöke és keresték tovább: Genfben keresték és Montreuxben.

Hogy nekünk milyen szerencsénk van: meglették.

Gyűny nélkül és az őszinte tisztelet érces hangján mondjuk: szerencsénk van. Nagyszerű ember ez a Titulescu. Európai konyha és a Nyugatot is megszégyenítő diplomata. Az eleje annak a diplomáciának, amely a világ kerekét még ma is olajozza. Ha a kerek néha nyikorog és csikorog is, csak ezek a diplomaták az okai, hogy nyikorog és csikorog. Az olaj is oka. Rossz olaj.

És, mert ennyire az ország eleje Titulescu, mert ennyire mindig Titulescut cibálják, ha baj van, bűnös és büntetésre érdemes a most levált kormány, amelynek uralma alatt megtörténhetett, hogy nem tudták, hol van Titulescu.

Nem Titulescu a hibás. A titulescuk nem szabályba és rendszerbe foglalható emberek. A zseniknek soha sincsenek rendben a papírjai, a zseni mindig elmulasztja az adó-felelősség határainak, a zseni megbízhatatlan és kegyes. Sajnos, nálunk úgy van, hogy a várospolgári-kormány is zseni-allűrjei vannak: nem tudja, hol van Titulescu.

Azt mondják és azt pletykálják: Titulescu nem a rengeteg pénzbe kerül. Rengeteg a rengeteg reprezentáció. Azt mondják: megérti. A vállalatnak nem a főkönyvelő az értékes embere, hanem az akvizitőrje. Főkönyvelő nélkül lehet milliókat szerezni, de a zseni nélkül éhenhal a főkönyvelő is. Költöttek a százezreket Titulescu, szörj csak a pénz és használja a méregdrága luxus-donát megfizethetetlen hálókocsijait és legyen Montreuxben, ha a kedve éppen Montreuxben van, de mégis furcsa és nehézményező, hogy e forró és sorsdöntő napokban Románia kormánya nem tudta, hogy merre van Titulescu.

Hírek óta lázban égett már az ország. Rist az agónia is beállt. Az egész család arra, hogy a beteg menthetetlen és titokban mindenki csináltatta is már a gyászruhát.

És meghalt a beteg. Hagyták meghalni. Ugyan meg, mint a bércek tetején az öreg, kényes pásztor. Se orvos, se pap, se patika. Tényleg, tegyük is fel a kérdést: hogyan halt meg a kormány? És hogyan halt meg, mert hiszen erről van valójában szó, — meg az országnak gazdasági élete, rendje, békéje és bizodalma? Orvos sem látta? Pap sem kuruzsolt? Pap sem gyóntatta? A nagy augurnak sem mutatták meg, a nagyobbaknak, aki a nemzet szeméfenye, a széke, a lelke és az esze? Még Titulescu sem látta?

Azt sem tudták, hol van?! Három sürgönnyel keresték szerte a nagy világban! A Balti-tengerig majdnem a Földközi tengerig végig keresték érefté Európa Nyugatát, Titulescut a főorvosért!

Titulescunak igaza van. Montreuxben így tavasszal nagyon kellemes. Enyhe a tavasz és édes a szellő, amely a Dent de Jaman csúcsáról letekergetedik az édes kis völgybe. Már Rousseau is megírta, az ő Heloise-ában Montreux sejtelmese berkeit. És azóta, ahány prospektus, mint zengi a genfi tó partjainak pompás luxussát, villáit és sétányait.

Sétált Titulescu. A szifák alatt sétált és bizonyára azon tűnődött, mely boldog ország is az ő Nagy-Romániája, amelynek ime szükségessége sincs az eszére, a kezére, az iniciatívájára és bonckésére. Londonban semmi dolga sem volt. Párisban járt, ott sem volt munkája. Elment hát Montreuxbe. Fekete táblájára nem írta fel a beteg a nevét: nyilván nem beteg a beteg, semmi baja, kutya baja. Miért ne ment volna Montreuxbe? Különösen így tavasszal. Májusban. Rózsák nyílnak májusban és éppen most illatozik a jázmin.

A tanítókból lett intermar-elnökök, a kis vidéki fiskálisokból lett prefektusok, a rokonságból lett vezér-felügyelők és a párt-hűség nemzete államtitkárok nem utazhatnak Montreuxbe. Nekik idehaza dolguk volt. Imár egy esztendeje ott állnak Jorga és Argetoianu mögött, a kormány mögött és az állam élén és diktálják a medicinát. Aszpirint most, gyorsan utána egy kis digitalist, erre a duzzadásra egy kis ichtyolos kenőcsöt, hamar egy kámfort és most egy kis kénes fürdőt, most, most gyorsan, míg az ördög a nagy kénes fürdőbe az egész országot el nem viszi.

Ők nem mehettek szabadságra. Éjszakájuk sem volt néha és vasárnapjuk sem akadt. Folyton dolgoztak.

Folyton azon dolgoztak, hogyan lehet minél előbb és minél biztosabban megölni, szétrombolni és feloszlatni annak az országnak szervezetét, amely még ma is, — vigyázat! itt a hangsúly! — igenis, még ma is, ország. Erős, hatalmas, töretlen és fertőzően ország! Munkájukat teljes siker koronázta.

Ime, itt az ország, az erős, a hatalmas, a töretlen és fertőzően ország. Itt fekszik a rapatalon. Elnyultak tagjai és elhaltak szövetei. Minden rostja, sejtje, külön elhal. A tisztviselő, a nyugdíjas, a kereskedő, az iparos, a katona, a pap, a gazda és a földtelen, mind, minden réteg és minden árnyalat a rapatalon.

Borbély vágta a hálgyogot és javasasszony kuralta az epekövet.

Az orvos meg Montreuxben.

Sétál.

Őt is, akárcsak a többiek, akik vannak és voltak, sétáltatták. A leváltott és megbuktatott garnitúra impotenciájának minden tanulsága, hogy változatlanul és rendületlenül minden impotens garnitúra után mindig egy még impotensebb következik. Mindig ez a szekta. Mindig ugyanaz a sisere-had. Már bölcsőjükből kormány-bérletet és hatalom-monopoliumot váltanak.

És viszik az országot. Tovább és mélyebb tárnák felé viszik.

Ez, ahol most vagyunk, ez egy újabb tárnak. Még mélyebb. Még melegebb. Már majdnem maga a pokol.

Nem klimatikus gyógyhely, nem Montreux, nincs már távirója sem és, ha volna is, belőle a kétségbeesett segély-kiáltást három jámbor sürgöny világgá már nem viszi.

HALASZ SANDOR

Németország mai vezérei

1. Neurath külügyminiszter, 2. Papen miniszterelnök, 3. Schleicher hadügyminiszter.

— GYOMORBAJ ELLEN KEZELTE — ÉS AZ ELMEÁLLAPOTÁRÓL ADOTT BIZONYÍTVÁNYT. Aradról jelentik: Beszámoltunk nemrég arról, hogy Leucuta Mihály aradi görög keleti főesperes ellen gondnokság alá helyezési kérelmet adott be a családja. A beadványhoz két orvos által aláírt bizonyítványt mellékeltek, amelyben az orvosok azt igazolják, hogy a főesperes gyenge elmeállapota miatt nem beszámítható. A törvényszék a kérelmet elutasította, mire a főesperes ügyvédje utján bünvádi feljelentést adott be a bizonyítványt aláíró két orvos ellen, akikről a vizsgálat során kiderült, hogy az egyik évekel ezelőtt gyomorhaj ellen kezelte a főesperest, a másik viszont soha nem is látta, nemhogy megvizsgálta volna. Orvosi körökben nagy érdeklődéssel tekintenek az ügy további fejleményei elé.

— BETÖRTEK EGY ARADI VASKERESKEDESBÉ. Aradról jelentik: Az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak Csetei és Seitz aradi vaskereskedő-cég üzletébe, felfestették a pénztárt és az ott található készpénzzel odébálták. Kisebb betörést követtek el ezzel egyidejűleg egy szabócégnél is. A rendőrség mindkét esetben megindította a nyomozást.

★ A HANGULAT hónapról-hónapra közli a zenei újdonságokat, új operettrészleteket, külföldi táncszámokat, dalokat, magyar nótákat, előadói darabokat és külföldi nagy sikereket a zenetérkép legjavából. Eddig 7 különféle szám jelent meg Rózsavölgyi és Tsa budapesti cég kiadásában, egy-egy füzet ára 30 lej. Kapható a B. L. könyvostályában. Utánvétellel nem szállítjuk, azért portóval együtt 35 lej előre beküldendő, akár bélyegben is.

— MÁR A TUDÓVÉSSZEL IS SZELHÁMOSKODNAK. Temesvári tudósítónk jelenti: Két élelmes fiatalember ravasz trükkkel széghámoskodta végig a temesvári orvosokat, a tehetősebb kereskedőket és a pénzintézeteket. Egy valójában nem létező egyesület nevében május 29-re előadást hirdettek a Sörgyár helyiségében. A 100 lejes jegyeket a tudóvész-ellenes előadás nagyhangú beharangozával, könnyedén elhelyezték, de, amikor a jegyek tulajdonosai a Sörgyárnál megjelentek, kiderült, hogy ottan az előadásról semmit sem tudnak. A károsultak most megtették a feljelentést a temesvári rendőrségen, amely, a személyleírások alapján, széleskörű nyomozást indított a tudóvészellenes küzdelem élelmes széghámosai után.

— CSIKMEGYEI HIREK. Tudósítónk jelenti: Megirtuk, hogy a csikszentmártoni óvónő, akit a Regáthból küldtek a Székelyföldre, adósságai hátrahagyásával megszökött, mert a fizetését hónapok óta nem kapta meg és már a hite is kimerült. Most Csikkozmaszon ismétlődött meg ugyanez az eset. Egy hét óta nem mutatkozik a faluban az óvónő aki ugyancsak regáti, ugyancsak hónapok óta nem kapott fizetést s ugyancsak tetemesen beadósodott a falusi székelyeknek. A vége az lesz, hogy a kulturázás területéről megszökönek az összes regáti tanerők, természetesen adósságaik hátrahagyásával. — Bors Lajos napszámos munkaadójától, özvegy Szőcs Ábrahámától 15 ezer lejt lopott el. A törvényszék hat havi fogházra ítélte. — Antal Sándor csikcsicsói szabót három hónap alatt hat-szor kísérték a magyar határra, azonban mindannyiszor visszajött, mert a magyar hatóságok nem vették át. Antal Sándor 1923-ban jött vissza az olasz fogságból. Magyarországon keresztül hozták, s hogy pénzre tegyen szert, néhány hónapig dolgozott ott, majd magyar utlevéllel jött haza. Nyomban kérte is a naturalizálását, azon az alapon, hogy itt született és itt élt addig, amíg a világháború őt is magával nem ragadta. A sziguranca azonban mindezzel nem törődik. Antal Sándornak már minden vagyonát felémésztette ez a folytonos és kegyetlen üldözés.

— SZERELMI FELTÉKENYSÉGBŐL AGYONSZURTA NŐVÉRÉT. Tudósítónk jelenti: Véres szerelmi dráma játszódott le Karácsonyfalván. Dregics Péter fiatal cigánylegény a 14 éves Compi Rózsikának és a 17 éves Compi Zsófiának egyaránt udvarolt. A két testvér között a feltékenységgel és engesztelhetetlen haragot idézett elő, ami végül is testvérgyilkossággá vitte a 14 éves Compi Rózsikát. Megleste a patakra menő nénjét és egy késsel hasbaszurta. Compi Zsófiát életveszélyes sebével a balázsfalvi kórházba szállították, a testvérgyilkos 14 éves Rózsikát pedig letartóztatták.

— MEGKÉRTEK AZ ELSŐ BIRÓI FELSZÁMOLÁST ARADON. Aradról jelentik: Az itteni törvényszékhez ma futott be az első bírói felszámolási kérelem. A Gyöngyház-ípar R. T. kérte az ílmódon való likvidálást, amit a bíróság el is rendelt. Érdekes, hogy a felszámolási bizottságba egy halottat is ki-neveztek. Rosenberg Arthurt, a részvénytársaság főhitelezőjét, aki már évekel ezelőtt elhunyt.

Szigorúan letiltották a városok pénz-helyettesítő bonjait

Bukarest, június 4.

Ismeretes, hogy a súlyos pénzügyi nehézségek áthidalására a gyergyószentmiklósi városi tanács ugynevezett városi bonokat becsátott ki azzal, hogy ezek a bonok a város területén pénzügyi értékkel bírnak. A város ilyen bonokkal fizette a tisztviselőket és egyéb kiadási tételeit és ugyancsak elfogadta a bonokat is adóba és más, a várossal szemben fennálló fizetési kötelezettségek fejében.

A példát követni akarták a többi erdélyi városok is, sőt a Regáthban is, de a Nemzeti Bank tiltakozást jelentett be a bonrendszer ellen, amely szerinte törvényellenes, mert alkalmas arra, hogy a rendes pénz forgalmát bizonyos mértékben kizsorigassa. A Nemzeti Bank tiltakozását csak annyiban vette tudomásul a pénzügy- és belügyminisztérium, hogy ilyen bonok kiadására nem adott többé felhatalmazást a városoknak, de a már kiadott bonok visszavonására intézkedés nem történt.

A pénzügyminisztérium ma körtáviratot küldött szét, amelyben közli, hogy minden olyan bont, amit valamelyik város pénzhelyettesítésre adott ki, azonnal be kell vonni.

Ilyenértelmű külön távirat ment Gyergyószentmiklós városhoz, amely a legnagyobb zavarba hozza a városi tanácsot, mert a városi bonok beváltására nincs pénz, viszont a pénzügyminisztériumi rendelet nem engedélyez semmiféle átmeneti időt a bonok beváltására.

— KÉSIK A FERDINAND-FEJES OKMÁNYBÉLYEGEK BEVÁLTÁSA. Nagyváradról jelentik: Az itteni trafikokos körében nagy izgalmat kelt, hogy a Ferdinánd-fejes okmánybélyegeket, — noha azoknak bevonása mostanra volt kitérve, — még nem váltják be. Egyedül Nagyváradon több, mint egy millió lej értékű ilyen okmánybélyeg van a trafikokosknál, akik ezt a jelentős összeget, nagyon nélkülözik.

★ A SZESZ ÉS SZESZES italok eladási monopolimról és a fogyasztási adókról szóló törvény, az eredeti román szöveggel szembeállított magyar szöveggel, fordította dr. Haiman Leó, ára 100 lej. Kapható a B. L. könyvostályában.

— BESZÜNTETTÉK AZ ELJÁRÁST A KÉT ALAPTALANUL MEGVÁDOLT BRASSÓI TISZTVISELŐNŐ ELLEN. Beszámoltunk a napokban arról, hogy vizsgálat indult két brassói póstatistviselő ellen. A vizsgálat során bebizonyosodott, hogy a két tisztviselő semmiféle olyan cselekményt nem követett el, amely a fegyelmi szabályzatokba, vagy a törvényekbe ütköznék. Éppen ezért az eljárást a szóbanforgó tisztviselőknél ellen megszüntették.

MEGPRÓBÁLTA MÁR AZ ÚJ PARAFÁ SZOPÓKÁS SPORT CIGARETTÁT?

Ha még nem próbálta volna meg, úgy vásároljon azonnal egy dobozzal. Tartós és elegáns csomagolásban annyira kitűnően készített cigarettát talál, hogy a dohányzás élvezete sokkal nagyobb lesz. • A Casa Autonoma a Monoplurilior új-kitűnő dahányból készült cigarettájának darabja 1.20 lei. Eddig még nem szívott ennyire finom cigarettát ilyen olcsó árért. Vásároljon azonnal egy dobozzal.

20 PARAFÁ SZOPÓKÁS CIGARETTA 24 LEI

MIROL LILION-CRÉM
Ez a szép arcáról az öröm sugárzik, hogy MIROL Liliom crémét használ azonnal meglátszik.
MIROL LILION-CRÉM
Napali és éjjeli használatra télegyenként 10 Lei, Poudre 25 Lei, Szappan 15 Lei.
Ez a krém beküldése ellenében mindhárom franco küldi:
DR. REZSŐ gyógyszerész, Pankota Jud Arad.
Kapható Brassóban: Krafft és Herberth drogéria. — Aradon: City drogériában. — Bukarestben: Noua Parfumeria Franceză Bulevardul Col. Mihail Ghica 39.

✱ **ELJEGYZÉS.** Molnár Mancsi és Rész Sándor, Uzon, jegyesek. (e)

— **Óriási tornádó Mexikóban.** Mexikóból jelentik: Mexikó délkeleti részében pusztító tornádó száguldott keresztül. A tornádó különösen Tonima városkában pusztított, ahol több ház összedőlt és 8 ember meghalt. Macsanillo fürdővároskát a vihar teljesen elvágta a külvilágtól. Mexiko-Cityben öt ház dőlt romba.

— **Két szerencsétlenség egy amerikai autóversenyen.** Newyorkból jelentik: A brooklandi bányavidéken ezer mérföldes autóversenyt tartottak, amelyen két szerencsétlenség is történt. Henry Leeson bajnok egy 120 kilométeres utaszkasz után nekivezette gépét az országut korlátjának és huszméteres mélységbe zuhant, amelyben szörnyethalt. Nemsokkal ezután Maccoll Campbell világbajnok járt szerencsétlenül. Nála a kerékabroncs pukkant ki, mire az autója felfordult és kigyulladt. Campbell súlyos sérülésekkel uszta meg a balesetet.

— **Holttest a Bégában.** Temesvári tudósítónk jelenti: A józsefvárosi raktházak közelében a rakodó munkások a Béga vízében uszó emberi holttestre lettek figyelmesek. A holttestet csákyák segítségével partra emelték s megállapították, hogy Szekerka László 39 éves gyárvárosi kárpitóssal azonos. A temesvári rendőrség vizsgálatot indított annak a tisztázására, hogy Szekerka kárpitós öngyilkosságnak, vagy bűnténynek esett-e áldozatul.

— **Öngyilkos lett egy nyomorgó aggasztán.** Bánsági tudósítónk jelentése. Nagy jécsa bánsági községben Kiefer Péter nyomorgó hetvenhat éves öreg ember lakóháza padlásán egy ruhaszáritó kötélre felakasztotta magát s mire hozzátartozói végzetes tettét észrevették, már kiszenvédett. A hajdan jobb napokat látott öreg ember megunt a sok nélkülözést és nyomorúságot, amit még öreg kora és tehetetlen gyöngesége is fokozott s a felletti elkeseredésében dobta el magát az életet, hogy a fenntartására szükségesséket nem tudta megszerezni.

— **Erős, vérbő, kövér emberek számára** a természetes „Ferenc József” keserűviz naponként való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bémunkódást biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József viz szív- és idegbajosoknak, vese- és cukorbetegeknek, valamint közhvényben és csuszban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **ELŐFIZETŐINK** kísérjék figyelemmel a címkéjükön feltüntetett lejáratot. A lap zavartalan expedálása érdekében gondoskodjanak idejében a lejárt előfizetés megújításáról s ha akár postán, akár megbízottunk útján megújították az előfizetést, figyeljék meg, hogy 8 napon belül az új lejárát szerepel-e a címkén.

— **Nagy tűz egy kisküküllői községben.** Tudósítónk jelenti: Szénaverős községben hat jómódu szász gazdának minden belső vagyona áldozatul esett a tüzvésznek. A tüzet az egyik konyhában a főzés közben kipattant szikra idézte elő. A férfiak a mezőn voltak s így csak későn foghattak hozzá az oltáshoz. A károsultak: Bell Michael, ahol a tűz keletkezett, Keiser Andrei, Brüll Andrei, Keiser Georg, Feinwebel Georg és Kreiner Georg.

— **Falusi gyermektragédia.** Lugosi tudósítónk jelenti: Bukovecz községben megrendítő gyermektragédia játszódott le a falu határában. A falubeli gyermekek egy csoportja a község végén levő kubikgödörkhöz ment fürödni s velük tartott Márk Mihály földmives hét esztendő kisfia is. Fürdés közben a kis fiu elcsuszott a gödörben, melynek vízében elmerült, mire a többi gyermekek ijedtükben a faluba szaladtak segítségért. Mire azonban a segítség megérkezett, a tragikus sorsu kisfiu már belefult a gödörbe.

— **A nyomor miatt kutba ölte magát egy négy-gyermekes családanya.** Bánsági tudósítónk jelenti: Megrendítő körülmények között vetett véget az életének Vizeds bánsági községben egy négy-gyermekes özvegy asszony, Lupp Franciska 45 éves napszámosnő. A szegény asszony minden igyekezete mellett sem tudott annyit keresni, hogy gyermekeinek mindennap kenyeret adhasson, az utóbbi időben pedig már egyáltalában sehol sem kapott munkát. A tragikus sorsu anya nem bírta elviselni éhező gyermekeinek napról-napra növekvő nyomorúságát és elkeseredésében a lakóház udvarán levő kutba vetette magát. Gyermekei, miután éjszakán át hiába várták anyjuk hazatértét, másnap reggel keresésére indultak s úgy fedezték fel édes anyjuk holttestét a kutban. A tragikus öngyilkosság a faluban és az egész környéken mély megrendülést okozott.

— **Időjárásjelentés.** Budapestről táviratozzák: A Meteorológiai Intézet jelentése szerint változékony idő, nyugatról lehülés és még esők és zivatarok várhatók.

Vetélkedés az orosz szállításokért. A németországi nehézipar új tárgyalásokat kezdett a szovjetmisszióval mintegy 150 ezer tonna sulyu hengervas árurol, amire vonatkozó opciók szerződést az oroszok a közelmúltban felbontották. A német nehézipar most azt az ajánlatot tette, hogy 125 ezer tonna elsőrendű vasárut szállít az olcsóbb, kereskedelmi áru helyett. Most aztán megerősödik az a feltevés, hogy az oroszok időközben az angol vasművekkel is tárgyaltak, sőt 40 ezer tonna vashadag szállítását már ki is adták az angoloknak. A szovjetkormány a német indítványra még nem válaszolt. Az új szerződés hosszabb szállítási határidőket állapítana meg. Az oroszok állítólag szeptemberig hajlandók meghosszabbítani a határidőket.

— **Felsőbb utasításra.** Temesvári tudósítónk jelenti: A temesvári sziguranca detektívjei szombaton délelőtt megjelentek az ABC hírlapirodában és előkerestették a Világosság című munkáslap, valamint a Temesváron 3 héttel ezelőtt megjelent Selector című szociológiai folyóirat példányait. Azután felsőbb utasításra való hivatkozással, a lappéldányokat elkobozták.

— **Megjelent a Korunk júniusi száma.** A Korunk szokottnál is terjedelmesebb és tartalmasabb júniusi számából a következő cikkeket emeljük ki: Doktor Sándor: Az orvos dilemmája. Dózsa Ilona: A nő és a társadalom. Medve Miklós: A német nemzeti szocializmus. Maxim Gorki: A régi és az új ember. Szacsavay Gusztáv: A válság és a katolicizmus. Halász Sándor: A francia gazdasági válság. Horner Miklós: Orosz-japán háború előtt? stb. stb. Elbeszéléseket Szilágyi András, Tolnai István, Nagy István és Izsák László írtak: A Kulturkrónika, Vilgpolitikai problémák, Szemle és Disputa rovatokban huszonöt kisebb cikk számol be az aktuális társadalmi és kulturális eseményekről. Mutatványszámot ingyen küld a Korunk kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár, Calea Marechal Foch 15.

✱ **DR. TOTIS BÉLA,** Levelek a fiamhoz. Az ifjúság nemi problémái c. alatt írta meg a mai idők legszenzációsabb és legérdekesebb könyvét. Az orvos, az íróművész minden felkészültségével, lebilincselő módon tárja elénk az ifjúság nemi problémáinak legtitkosabb, legféltettebb kérdéseit. Szinte kínos őszinteséggel rántja le a leplet azokról a hazug és nap-nap után előforduló problémákról, melyeket szeméremből, szerelemből és felelősségtől való irtózástól, vagy az előítélet elől való félelemből nem merünk egymásnak megmondani. Egy kegyetlen reflektor ez a könyv, mely minden sorával, minden szavával önmagunkba és másokba világít. Egy röntgen apparátus ez a könyv, mely átvilágít a testen, a lelken, az agyon, s mintha egy izgalmas filmet néznénk végig, úgy teszi lehetővé, hogy a legkülönbözőbb természetű egyéneket megismerjük. Ára 85 lej, vidékre portóval 95 lej, utánvétellel 105 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában. (be)

— **A BRASSÓ-FOGARASI ÁLLAMI UTON A KÖZLEKEDEÉS,** ezen ut modern autótúttá való kiépítése miatt, az autóval vagy szekérrel utazó közönség részére megfelelőbb, ha a Vad, Poiana Mărulei, Tohanul Vechiu (Almásmező, Ótohan) utiránnyal e kerületet használja.

Ugyanezen okból mindazok részére, akik Fogarashól Brassóba, vagy ellenkező irányban utaznak, célirányos, hogy Fogarashól az állami uton Sárkány községig és onnan Vadon át, Ósinka—Újsinka—Almásmező—Ótohan—Rozsnyó—Keresztényfalva—Brassó utirányt használják.

A közlekedés a Vledény—Persány közötti uton hátrányos az utépítési munkálatokra, de feltétlenül kényelmetlen azok részére, akik azon a szakaszon kísérlék meg az átutazást.

Ezért nyomatékosan ajánljuk a tisztelt utazóközönségnek, hogy lehetőleg a megjelölt utirányt használja, mely körülbelül 10 kilométernyi kerületet jelent. (e)

— **Mai életsors.** Temesvári tudósítónk jelenti: A temestorontál-megyei Ujbesenyő községben Cziffra József 21 éves fiatalember öngyilkossági szándékkal felakasztotta magát s mire hozzátartozói észrevették, már nem volt élet benne. A vizsgálat megállapítása szerint anyagi gondjai kergették halálba.

— **JUNIUS 12-IKÉRE HALASZTÓDOTT A BRASSÓI MAGYAR NAP.** A brassói Magyar Nap rendezősege ma délelőtt megtartott ülésében elhatározta, hogy a június 5-ikére tervezett Magyar Nap megtartását június 12-ikére halasztja el. A rendezősege így kellett döntenie, mert az egész héten tartó esőzések következtében az erdőben a talaj átmedvesedett, az éjjel lehullott nagy eső pedig olyan sárt és vizet okozott, hogy még, ha esetleg időközben kiderülne is az idő, akkor sem lehetne a Honterus-réten az ünnepséget megtartani. Egyébként is az idő annyira megbízhatatlan és állandóan esőre hajló, hogy tanácsosabbnak látszott az elhalasztás.

— **Endresz György mellé temetik holtan született gyermekét.** Budapestről jelentik: A magyar közvélemény még mindig élénk részvétellel fordul Endresz György özvegye felé, aki még mindig nem tért magához abból a csapásból, a mely rázúdult elsősorban férje halálával, másodsorban azért, hogy olyan nehezen várt gyermeke holtan született meg. Endresz György családja, amint értesülünk, most azt szeretné, ha a halva született kislányt apja mellé temetnék, amire nézve már lépéseket is tettek a székesfővárosnál. Ennek a méltányos kérésnek valószínűleg nem lesz akadály. Endresznét egyébként rendkívül megviselte az újabb csapás és hozzátartozói attól tartanak, hogy öngyilkossági gondolatokkal foglalkozik.

✱ A brassói magyar „Kékkereszt” egyesület értesíti tagjait, hogy folyó hó 5-én, vasárnap, a magyar napi menet elvonulása után minden tag a szász Kékkereszt előtt, (Fekete-ucca 46. szám), gyülekezzen, hogy az Apolló mozgóban tartandó alkoholfellessen ünnepélyt vegyünk. Ezen ünnepélyre bárkit szívesen lát a vezetőség. (e)

— **MAXIMILIAN VALÉR RAJZTANAR ÉS FÉSTŐMŰVÉSZ,** — mint minden évben, — az idén is kiállítás keretében mutatja be szorgos munkássága eredményeit. A tárlat, amely főképpen a művészeknek a Fekete-tenger partján és Erdély különböző vidékein festett tájképeit öleli fel, június 25-ig van nyitva a Saguna-liceum disztermében s naponta 10—1 és 4—7 óra között díjmentesen tekinthető meg.

— **Brassói piaci árak.** Marhahus levesnek I., kg. 18—20, marhahus levesnek II., 14—16, marhahus pecsenye 36—38, sertéshus combja 24—26, sertés karaj 28—30, zsirszalonna 24—26, zsir 34—36, tojás drb. 1.00—1.50, csirke párja 40—120. — Élő állatok kilóra: Export ökör élőszul kg. 10—12, sertés 13—15, ígás ökör drb. 5000—7000, ló drb. 3000—8000, ló luxus, drb. 12000—18000. — Terményárak nagyban: Buza q 390—450, rozs 290—340, árpa, sör 300—510, árpa takarmány 270—290, zab 380—400, tengeri, szemes 240—260, lencse nagyszemű 250—300, bab, fehér 300—350, burgonya 70—80. — Takarmányárak nagyban per 100 kg. Széna, préselt 120—140, széna, laza 80—100, szalma, laza 70—80, korpa 250—250 lej.

✱ A CUKORBETEG KOSZTJA. Cukorbeteg részére írta dr. Horvay Lajos. Az ismert specialista tollából most jelent meg e munka második kiadása, mely minden cukorbeteg számára fontos. A könnyen érthető stílusban megírt mű mindazt tartalmazza, amit a cukorbetegnek a tudomány legújabb megállapításai szerint betegségéről tudnia kell. A cukorbetegség gyógyítható, amennyiben a beteg az orvosi előírásokat pontosan betartja és a kitűnő szakorvos tanácsait követi. A könyv fontosabb fejezeteiből: Hogyan alakul a cukorbeteg kosztja? — A zsirszegény és fogyókózt. — Egy főzeléknep. — Zablisztinap és más szényhidrádus napok. — Az insulinnal kezelt beteg kosztjáról. — A cukorbeteg gyermek kosztjáról. — Néhány őszinte tanács cukorbeteg részére. — Idényét-lapok. — Konyhareceptek. — Lelki izgalmak. — Fürdőhelyek. — Főzés. — Ezen értékes és fontos munka ára 78 lej. Kapható a B. L. könyvosztályában.

— **JUNIUS 15—16-ÁN TARTJÁK A SÁRMASÁGI VÁSÁRT.** A szilágymegyei Sarmaság község jegyzőségének közlése szerint a sarmasági vásárt június 15—16-án tartják. A vásár iránt a megyében nagy az érdeklődés.

Sport

Ma döntenek Bukarestben a román-magyar sportkonfliktusról

Bukarest, június 4.
Ma, szombaton Bukarestben a legfelsőbb futballforum ülése, melynek tárgysorozatán a 10. pont, az Északi Liga propozíciójára, a Magyarországgal való további sportösszeköttetésről szól. Elérkeztek tehát a végső pontokhoz, hogy a magyar—román sportbarátság hivatalosan is helyreálljon, hacsak... Hacsak valami lehetetlen kívánság nem merül fel az MLSz-el szemben. Nem akarunk a döntések elébe vágni, de reméljük, hogy az illetékesek kellő megértéssel fogják fogadni azt az őszinte, baráti jóbót, melyet a magyar szövetség nyújtott Bukarestnek, feleltetve azt a szerencsétlen félreértést, melyet a kolozvári betiltás okozott. A két ország 5 éves barátsága nem dőlhet fel egy ilyen kis erőpróbán.

Nincs ellentét a NAC és a Crisana között!

Brassó, június 4.
Pár nappal ezelőtt egy ártatlannak látszó kis levelet küldtünk le lapunk hasábjain, melyet aláírója, mint a Nagyvárad AC titkára jegyezt. Ebben a Crisana érdemeiből levonva, önértékes hangon a NAC-ot tolja előtérbe a levél, helyesebben levelezőlap írója.

Ma megérkezett a NAC vezetőségének a levele, melyben nem azonosítja magát a nevükben beküldött sorokkal. Készséggel adunk helyet az alábbi levélnek, mely kihangsúlyozza, hogy a NAC és a Crisana között baráti jóviszony van, melyet ékveréssel akartak megbolygatni.

Valaki, lelkes és fanatikus klubhívó, nem átalotta csaláshoz fordulni. Fölösleges kiírni a nevét. Lehet, hogy az is apokrif...
A NAC helyreigazító levele a következő:

Igen Tisztelt Szerkesztőség!
Nb. lapjuk június 2-i számában a „Sport” rovatban egy levél került nyilvánosságra, lapjuk május 27-i, 119. számában megjelent „Csütörtökön jásszák le az északromániai ligadöntőt” című cikkre cáfolatképpen, mely levelet palakt egyesületünk nevében küldötte be Önöknek.

Van szerencsénk az i. t. Szerkesztőség sz. tudomására hozni, hogy a NAC vezetősége egy ilyen levél elküldéséről sohasem határozott, ilyennek a megírására senkinek felhatalmazást nem adott, miért is az, aki azt Önöknek beküldte, az egyesület levélpapírját és esetleg bélyegzőjét illetéktelenül használta.

Szóbanforgó levéllel magunkat annál inkább nem azonosíthatjuk, miután egy ilyen levélnek a megírása nem fér össze negyedszázados multu egyesületünknek a becsületével és a méltóságával, de azért sem azonosíthatjuk magunkat ezzel a levél abszolút illetéktelen megszerkesztésével és elküldésével, mert csak azt a célt szolgálja, hogy éket verjen vele a NAC és a Crisana kifogástalan jóviszonyába.

Kérjük jelen soraink sz. közléstételt lapjuk legközelebbi számába és vagyunk kiváló tisztelettel:

KOVACS' elnök. KLEIN főtitkár.

Vasas—Nemzeti 2:1. Budapestről jelentik: A ligabajnoki mérkőzésnek csak egy félidőjét játszották le. Szűnét alatt hatalmas felhőszakadás keletkezett, melynek következtében a mérkőzés félbeszakadt. Jövő csütörtökön megismétlik.

✱ **VÁSÁRNAP LESZ A CRISANA—MURES MÉRKŐZÉS MAROSVÁSÁRHELYEN.** Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Óriási érdeklődés előzi meg a holnapi Crisana—Mures mérkőzést, amikor is a két kerületi bajnokságot az országos bajnokságért fog mérkőzni. A meccsre számosan érkeznek Nagyváradról.

✱ **TÖRÖKORSZÁG NEM INDUL A BALKÁN-KUPÁBAN.** Sportkörök nagy csalódással vették tudomásul azt a hírt, hogy Törökország nem indul a Balkán-kupában, egyrészt, mert a kupa vesztit így a színességéből, másrészt, mert a román csapat szegényebb lett egy győzelmi eséllyel. Az okát azonban senki nem tudja. Mi elárulhatjuk, hogy miért nem mennek a törökök: mert tavasszal az általuk annyira lebecsült magyar csikók katasztrófát szenvedtek el a Balkán-kupán. Ez a szerencse sorsukat elárulhatta, — nem egészen sportszerűen, — elvette a kedvüket a Balkán-kupától.

Asíra (Apolló) Mozgó

BRASSO.
Telefon 546.

Szombaton és a következő napokon fut:

SERGEANT X.

nagy szenzációs film

IVAN MOSJOUKINE-el.

Szünetben: „SHERRIER” a gummiember

Vasárnap d. e. 11 órákor nagy matiné

Vasárnap d. e. 11 órákor nagy matiné

„D. vonat — 13 késik”

(D. Zug. — 13 hat Verspätung)

és „SHERRIER”, a gummiember

67 éves az angol király

London, június 4.

V. György angol király pénteken ünnepelte 67-ik születésnapját. Ez alkalommal nemcsak az angol birodalomból, hanem a világ minden tájáról rengeteg üdvözlő távirat érkezett a Buckingham palotába. Az angol helyőrségek az uralkodó születésnapját 21 ágyulövessel és diszfelvonással ünnepelték meg.

Munkanélküliek és nyugdíjasok tartanak gyűlést Marosvásárhelyen

Marosvásárhely, június 4.

Vasárnap délelőtti hétezer munkanélküli tart gyűlést a városban. Követelni fogják a közmunkák azonnali megindítását, annál is inkább, mert Marosvásárhelynek több milliója fekszik a letéti pénztárnál. Június 12-én tartanak gyűlést a polgári és katonai nyugdíjasok, akik ki fogják mondani az egyesülést, hogy így könnyebben tudjanak jogaikért harcolni.

Végetért a romániai orvosok budapesti látogatása

Budapest, június 4.

A budapesti balneológiai kongresszusra felutazott romániai orvosok pénteken befejezték látogatásukat. Pénteken sétáltak a Margit-szigeten, majd a román követség uszonáján vettek részt, amelyen megjelent Ripka Ferenc dr. főpolgármester is, valamint a magyar kormány képviselőiben Tormay Géza államtitkár. A román hydrológiai társaság nevében Nicol tábornok diszplakettet adott át József Ferenc dr. királyi hercegnek, a Budapesti Fürdőváros Egyesület elnökének. Este a királyi herceg látta magánál vendégül a romániai orvosokat.

Tamási Áron:

ÁBEL A RENGETEGEBEN

REGÉNY *

ELSŐ RÉSZ

Egy esztendőre rá, hogy a románok olyan nagy lármával megtelepedtek nálunk, az én életemben is igen nagy fordulat állott be. Akkor engemet még Szakállas Ábelnek hittak, s ott laktunk Csikcsicsóban, abban a nagy káposztatermelő faluban, a felsíki járásban, éppen az Olt vize mellett.

Apám, akit Gergelynek neveztek, még élt abban az időben s közbirtokossági erdőpásztor volt. Fent is lakott az erdőn, egyedül egy kalibában, s csak akkor jöttek haza a házhoz, amikor az elemege elfogyott. Ilyenkor édesanyám fel-társnyálta s ismét visszament erdei szál-lására, hogy legalább egy hétig ne lás-nak.

Gyermekek a háznál rajtam kívül nem volt s én ezt nem is bántam, mert engemet is csak bajosan tudtak iskolába járatni s ruházni, olyan nagy szegénység-ben éltünk.

A nap, amelyik azt a nagy fordulatot hozta belé az életembe, éppen a Szent-Mihály napjára következő nap volt, vagyis szeptember harmincadika. Hogy szereda volt-e vagy csütörtök, azt már nem mondanám meg, de az már jól jut eszembe, hogy apám rég nem járt volt az erdőről haza. Édesanyám déleléd után mindgyárt elment egy zsákkal pityóká-m, s nekem egy jóhalom csöves török-buzát hagyott hátra, hogy én azt lefejt-m, amíg estére hazajő. Egy kicsi szepedeles házban laktunk, amelyik a kertek tetejében feküdt, a Hargita felőli részen. Mivel napfényes, enyhe őszi idő volt, még az ablakot is kinyitottam, nem csak azért, mert az iskolában így tanul-tam, hanem azért is, hogy a friss levegő töhessen békélel bántan. Aztán a ház közepibe gyűjtöttem a törökbuza csöveit egyrakásba, másfelől egy üres vékát helyeztem a földre s magam egy rostál-tal vettem az ölömbe s dologhoz láttam. Volt egy jóféle nagylombos kutyánk, a-t Heggiesnek hittak s volt egy hoka macskánk is, amelyiket ugyanvaló-ságban szerettem. A kutya lefeküdt ve-

lem szembe a földre s egész idő alatt onnét nézte csodálkozó szemekkel, hogy milyen ügyesen fejtem belé a rostába a törökbuza. Később a macska is hozzánk pártolt, mégpedig olyanformán, hogy feljött a jobbik vállamra, ahonnan váltakozva hol nátkát huzott a fülembe, hol pedig az arcját mosta.

Hamar s jól telt az idő a munkában s a társaságban. Amikor a nap immár földig huzta volna be az eget, mint valami nagy-nagy piros alma, egyszerre mozgást hallottam odaki. Egy szikránég ab-bahagytam a dolgot s úgy tetszett, hogy valaki jó felfelé a négy kőgarádcson, de mire ezt kigondoltam volna, a jövés már az ereszbe érkezett. Egy hopp s hát a macska leszokott a vállamról, de ab-ban a pillanatban az ajtó is nyílni kez-dett. Erre Hegyes is vakkantott egyet, de mingyárt láttam, hogy elsiette a dolgot, mer édesapám jött be az ajtón.

— Dugd be, Hegyes! — intettem le a kutyát: — nem látod, hogy az édesapám! Nem hozott apám egyebet, csak az üres borz-tarisznyát s azt a nagyfejtő botot, a melyikkel örökké jární szokott volt s a melyik nemcsak nagyobb volt nálánál, hanem még szagot is árasztott, mintha zsirtermő fáról vágta volna. Nem szólott semmit, hanem a tarisznyát felakasztotta a szegre, a nagy dögvérő botot pedig odátámasztotta az ajtó megé. Egyszeren ültömben én is tovább dolgoztam, hogy lássa ügykezetemet s legyen jókedvvel, ha már hazajött.

— Hát van-e sok bükk-makk az er-dőn? — kérdeztem.

— Ott van elég — felelte.

— Hát disznó hezza?

— Azok mind itthon laknak a faluban — mondta s odaállott mellém s nézni kezdte, hogy miképpen is fejtem a török-buzát. Láttam, hogy nincs valami erős jókedviben s azért még ügyesebben kezdtem jártatni a kezemet, de feltettem magamban, hogy biza én sem szökdösöm az örömtől, hanem tartom magam, ahogy az egy munkásemberhez talál.

— Hát hogy fejlík a törökbuza? — kérdezte ismét.

Sáskajárás Csikmegyében

Kétezer holdnyi területet sűrű sáskaraj lepett el

Csikszereda, június 4.
A csikszeredai prefekturára érkezett telefonjelentés szerint

Gyergyóremete község határában mintegy két ezer holdnyi területet sűrű sáskasereg lepett el.

A községi előjáróság állítása szerint ilyen méretű sáskajárás emberemlékezet óta nem volt a környéken.

A jelentés vétele után a csikmegyei Mezőgazdasági Kamara nyomban a hely-színre rendelte Kozán Imre gazdasági fel-ügyelőt, a prefektura pedig intézkedett,

hogy a szomszédos falvak lakossága minden tekintetben legyen a kamarai ki-küldött rendelkezésére és segítségére. Ko-zán Imre szakszerűen, a megfelelő irtó-szerek felhasználásával kísérli meg ele-jétvenni a csikmegyei sáskaveszedelem-nek.

A vármegyei prefektura felhívta az összes falvak előjáróságait, hogy késedelem nélkül tegyenek jelentést, ha valahol, bármelyik falu határában, vagy erdejében sáskák tűnnének fel, mert csak így lehet elejétvenni a fenyegető veszedelem-nek.

A vendiáknak tökéletesen sikerült a „halálugrás”

Megrázó szerencsétlenség egy tornavizsgán

Gyergyószentmiklós, június 4.

Megrendítő és szokatlan szerencsétlenség rázta meg Gyergyószentmiklós lakó-ságát. Csütörtökön tartotta meg az álla-mi liceum az évváró tornavizsgát, amely-re a város sport és tornakedvelő közönsé-ge is nagyszámban vonult föl. A közön-ség soraiban volt Ávéd Gerő közismert helybeli kereskedő is, aki fiatalabb ko-rában híres tornász volt, több díjat is nyert s még ma is rajongással viseltetik a szép tornamutatóványok iránt.

A diákok leszerelése után Ávéd ke-reskedőt barátai biztani kezdték, hogy mutassa meg, mit tud. Ávéd eleinte nem akart engedni a kérésnek. Hangoztatta,

hogy az ő korában már nem éppen ve-szélytelen ez a játék, régi rugalmassága nincs meg, 37 éves és két gyermek apja. Barátai azonban tovább is unszolták s végre engedett.

A régi tornász sok szép és gyönyör-ködött mutatóványt elevenített föl. Lát-szott rajta, hogy inkább magának „dol-gozik”, mint a közönségnek, szinte pró-bára akarja tenni ifjúságát, önmagát akarja meggyőzni arról, hogy még min-dent tud, amivel diákkorában akkora si-kereket ért el.

A legnehezebb és a legveszedelmesebb mutatóvánnyal, a halálugrással akar-

1

— E jól, ha jól fejti valaki — feleltem én is.

Megint nézte tovább s én már tudtam, hogy hibát keres.

— Hát te nem fejtet valami jól — szólalt is meg.

Erre felnéztem reá s mosolyoghattam is egy szikrát.

— Ezt dicséretképpen monda-e? — kérdeztem.

— Hát miért mondtam volna dicséret-képpen?

— Azért, mert én pontosan úgy fejtem, ahogy édesapámtól tanultam.

Erre a feleletre letette apám a sapká-ját is, mert nagy báránybőr sapkája volt neki, olyan tornavosan felálló, s azt a lehetőség szerint örökké a fején tar-totta.

— Erőssen sokat tudsz, pedig milyen kicsi vagy! — mondta.

— Én kicsi, mert ülök.

— Lám, állj fel!

Felálltam, egészséges mejjemet kive-tettem s így szóltam:

— No, most nezzem meg!

— Én nehetlek — mondta apám s már tovább nem marconáskodott, hanem el-kacagta magát. Engem azonban félreve-zetni nem lehetett, mert tudtam, hogy csak azért kacag, mivel kicsinek lát. Az igaz lehet, hogy az orromon s a két fü-lemen kívül mindenben kicsi voltam igende időben is csak ahhoz mérve állot-tam, mivel a tizenhatodik esztendő csak azelőtt kilenc nappal tötöttem volt be. Ellenben apám az ötvenet elrugta volt már s mégis csak valami három ujjal lehetett magosabb, mint én.

— No, csakugyan nőttél, amióta nem jártam haza — ismerte is el.

— Mennyit?

— Kilenc napot.

Mingyárt kitaláltam, hogy a kilenc napot azért mondja, mert éppen annyi ideje nem láttuk egymást.

— Édesapám se nőtt volt egy nap alatt két napot — feleltem neki.

— Én nem — mondta s olyan pana-szos-féle hangon hozzátette: — De azért amikor én a te korodbeli gyermek voltam s apám hazajött valahonnan messzről, én örökké megkérdeztem tőle, hogy nem ehetnék-e, vaj nem ihatnék-e valamit?

Éreztem, hogy ez már igaz és piritó be-

ta befejezni szereplését. A közönség lélekzavara figyelt. Ávéd len-dült a nyújtón, aztán hirtelen lezu-hant.

A közönség jóformán nem is tudta mi történt, csak azt látta, hogy a kitűnő tor-nász eszméletlenül terül el a földön. A közelállók megállapítása szerint a leg-kritikusabb pillanatban egyik lába meg akadt s emiatt zuhant le.

A fejére esett és nyakcsigolyáját tör-te.

A helybeli orvosok tanácsára nyomban utnak indították Kolozsvárra, életbenma-radásához azonban semmi remény sin-csen.

A fiatal és szeretetreméltó kereskedő tragikus szerencsétlensége az egész kör-nyéken nagy részvételt váltott ki.

A világ buzavetéseinek kiterjedése

A római nemzetközi mezőgazdasági in-tézet a legutóbb ezt a jelentést adta ki: Az őszi vetések kiterjedése nagyjából ugyanolyan, mint 1931-ben volt. Német-, Francia és Olaszországban lényegtelenül emelkedtek az őszi vetések, viszont ugyanolyan mértékben csökkentek Len-gyelországban, Romániában és Spanyol-országban. A téli fagyok által okozott ká-rok figyelembevételével az Egyesült Ál-lamokban a vetéfelület mintegy 3,5 millió hektárral kisebb lesz a tavalyinál. Britt Indiában mintegy 1 millió hektár-ral nagyobb területen vetettek buzát. Északafrikában az őszi vetések kiterje-dése az 1930 évi kiterjedésnek felel meg. A tavaszi vetések kiterjedése az Egye-sült Államokban 2,6 millió hektárral nagyobb, Kanadában 400 ezer hektárral kisebb. Ausztráliában 400 ezer, Argen-tinában 700 ezer hektárral több földet vetettek be tavasszal, mint tavaly. — Szovjetországban az őszi vetések kiterjedése 1,3 millió hektárral, a tava-sziaké 5 millió hektárral növekedett.

széd volt. Körül is néztem a házban, hogy nem lehetne-e valamit hamarjában megenni, de bizony csak a szegénység volt mindenütt s egyébe nem. Nyeltem egyet s így szóltam:

— Mingyárt pityókat főzünk s eszünk.

Apám egy kicsi kerek széket vett elé s arra kuporodott, hogy folytassa a mun-kát, amit én abbahagytam.

— Hát a szárazság is olyan nagy volt? — kérdezte.

— A kutban elég van jó víz.

— No, ha van, akkor eredj s hozzá jó-firisset.

Fel is vettem egy üres kártyát, de ak-kor jutott eszembe, hogy nekem is van sérelmem, ha neki van. Azelőtt két hét-tel ugyanis beléleptem volt egy szegbe s a lábam a kötés alatt még most is kor-nyadozott. Léptem kettőt, de egyszerre megszüntem s leálltam s nézni kezdtem a jobbik lábamat, amelyiknek a feje rongyokba volt kövéren bétékerve. Tüntetőleg még fel is emeltem, mint a kutya, visszaneztem apámra s kedves hu-nyorítással jegyeztem meg:

— Ha nekem valamikor fiam talál lenni s annak a lába is fájni talál, s ha én az erdőn leszek s onnét hazajövök, akkor nekem az első az lesz, hogy meg-kérdezzem tőle: hát mit mond a lábad, Ábel?

Jól tettem, hogy szóltam, mert egy kicsi ségyen meglebbentette apámat.

— Ejszen nem fáj attólfogást örökké — mondta általában.

— Ha nem fájna, akkor kicsi buba vol-na — feleltem én is a pólyára célozva s még hozzátettem: — De mivel sohasem sir, azt kell gondolnom, hogy a fájás miatt van annyi pókarongy között.

Eszenek találtam, amit mondtam, a elégedetten sántikáltam ki az ajtón. At-csoszogtam az eresz földjén, majd a ga-rádcisokra kaptam, ahol még szöktem is egyet, mivel a lábam ezt nekem megen-gedte. Nem tudom miért, de olyan ked-vem volt, hogy a szemem mind az ágak hegyin járt volna. Alig érhettem azonban jóformán földet, hát egyszerre valami-ben megbotlottam. Hirtelen csak azt éreztem, hogy puha és szőrös az a vala-mi, de a másik pillanatban már láttam, hogy egy nyul.

Folytatása következik.

Telefon: 518

Modern Mozgó, Brassó

Telefon: 518

Ma, szombaton és holnap, vasárnap kerül utoljára bemu-tatásra a németül beszélő és éneklő hangosfilmkláger: a lecsobb és legbájosabb filmsztárral, JOAN CRAWFORD-al és az új Rudolf Valentino-val CLARK GABLE-vel a főszerepben

Az élet tévedései

Helyárak: 15, 20, 25, 30, 40 lej.

Vasárnap délelőtti 11—1-ig nagy MATINÉ:

Redl ezredes árulása

Helyárak: 10—15 lej

Hétjától kezdve a szezon legsikerültebb filmje, az

Operabál

Főszerepben Liane Haid, I. Petrovich és Georg Alexander

KAKKES KÉRJEN MINDENÜTT VEKNI SÜTEMÉNY GAGEL KENYÉR

A hármas határ nagyserü üzleteket csinál, mert — devizatilalom van

A pengőt már nem váltják át cseh-koronára, de virágzik az effektív — Soha annyi valuta a piacon nem volt, mint ma — A devizával a megijedt tőkés nem elégszik meg, neki ropogós bankjegyek kellenek

Szalmár, június 4.

— Kellte már ez a deviza-tilalmi rendelet, mert igazán éhenhalt volna az ember, — mondják a hármashatár devizaügynökei és valutásai.

Végre egy kis konjunktura!

Alig egy hét alatt teljesen kialakult a helyzet. Szabályosan megy minden. Ugye, mintha ezer esztendeje egyebet sem csinálnának. Felvirradt a „zug-nak! Adnak, vesznek, visznek, szaladnak, csinálják és olyan szép lendületbe jött az üzlet, mint amilyen lendülete utoljára négy-öt évvel ezelőtt, a stabilizáció előtt volt.

A hármas-határnak, a cseh-magyar-román határnak mindig jól jött a valuta-üzlet. Itt bonyolódik le a tranzitó java és bár nagyon megcsappant az import és számba sem vehető az export, mégis most keresni lehet, mert most a közepes kereset is nagy keresetnek számít.

Ha nem jött volna ez a deviza-tilalom, akkor sem járt volna rosszul az ország, most azonban, hogy deviza-tilalom van, annyi devizánk lesz, mint csillag az égen.

A művelet nagyon egyszerű. A technika legalább is nagyon egyszerű. Edig, míg tilalom nem volt, az volt a helyzet, hogy a rossz magyar pengőt a hármashatár devizakereskedelme addig forgatta, míg jó cseh korona lett belőle. Magyarországgal szemben ötven százalékosan aktív külkereskedelmi mérlegünk, ami azt jelenti, hogy Magyarország sokat vesz Romániától, de keveset ad el Romániának. Amíg szabad deviza-forgalom volt, a romániai magyar és cseh ha-

tárok mentén rengeteg pengő gyűlt össze. Ezt a pengőt összeszedte a valutakereskedelem és átnyomta Csehországba, amelynek kereskedelmi mérlege Magyarországgal szemben viszont passzív. A cseh kereskedelemnek mindig kellett a pengő, mert Csehország mindig sokat vett Magyarországtól és így az északi román-magyar határmentén elhelyezkedett és beszivárgott pengőmennyiséget a valuta egyszerűen átvitte Csehországba és hozta érte a jó cseh-koronát. Míg tehát nem volt deviza-tilalom, addig a Romániába beszivárgott pengőt, mert azt benn az országban elhelyezni nem lehetett, egyszerűen átváltották Csehországban cseh koronára és visszaszállították cseh korona alakjában Romániába. Cseh koronát minden mennyiségben használni tud Románia.

A legtöbb importált textil-árunk Csehországból jön be és így mindig bőven kellett cseh korona.

Ez a szabad forgalom kiegyensúlyozta a keresletet és kínálatot. Soha sem volt felesleges pengője Romániának és mindig elégséges cseh-koronája volt az országnak.

Most elakadt ez az üzlet. Minden a re-kompensációs pénztáron megy keresztül. Gyűl a magyar pengőnek lejben elszámolt követelése, amelyet nincs mire felhasználni, mert nagyon kevés áru-mennyiséget hozunk be Magyarországról és így nem tudjuk ezeket a pénzeket elkölteni.

Az elakadt pengő-átváltási művelet helyett azonban — szerencsére — megjött a deviza-tilalom.

Talán a devizának valutává való átváltását akarja megakadályozni a Banca Națională éppen ma ide érkezett rendelethez, amely megtiltja a pénzintézeteknek és a magánbankoknak, hogy saját csekket adjanak el. Nem tilos a deviza-forgalom, de a magánbankok csak a közvetítő szerepét játszhatják és még a Banca Na-

țională engedélye alapján eladott deviza-mennyiségről sem állíthatják ki saját csekkjeiket, hanem a Banca Națională csekkjeit kell a vevőnek kiszolgáltatni. Ez az intézkedés a deviza-üzletet azonban nem zavarja. Ezzel az intézkedéssel a Banca Națională csak azt éri el, hogy ezentúl a vevő, aki hétfőn csekket vett és kapott, nem küldheti a valutást az effektív Züri-hez kedden, csak — pénteken.

Néhány napig tart még az illegális Banca Națională csekk a birtokába kerül, holott eddig mindössze néhány órától volt csak szó. Ez a kis idő azonban nem zavarja azt, aki devizába akarja menekíteni a pénzét. A fontos a ropogós frank és egyáltalában nem fontos, hogy hétfőn vagy pénteken ropog a frank.

A deviza-tilalmak sehol sem voltak generális megoldási formák. A deviza-tilalmak csak a járatlan és naiv embert térítik el attól, hogy pénzével szabadon rendelkezzen és a deviza-tilalom csak arra jó, hogy végre keressen a zug-forgalom is, amely mindig volt, most is van és mindaddig lesz, amíg ezen a világon határok és árfolyamok lesznek.

Borzalmas vérfürdő egy ungmegyei lakodalmi mulatságon

Egy földműves-fiu agyonlőtte apját, anyját, nővérét és még egy nőt, majd öngyilkosságot követett el

Ungvár, június 4.

Borzalmas vérfürdőt rendezett az ungmegyei Turja-községben egy Miczig nevű földműves fia. A család lakodalmában volt, ahol a fiú először az apjával szőlő-kozott össze, majd nekitámadt az apja pártját fogó édesanyjának és nővérének. Nagynehezen sikerült a fiut kituszkolni, a mulatság pedig tovább folyt.

Éjfél felé hirtelen feltárlt a vendéglőterem ajtaja és abban a feldult Miczig-fiu jelent meg, feltartott revolverrel a kezében.

Mielőtt még bárki megakadályozhatta volna, rácélozott az egyik asztalnál mu-

lató apjára, majd egymásután anyjára, nővérére és egy, az asztaluknál ülő harmadik nőre lőtt rá. Mindegyik lövés halálos biztonsággal talált és a szerencsétlenek élettelenül rogytak le.

Ekkor már többen a dühöngő fiatalemberre vetették magukat, de az tovább is lövöldözött és még többeket megsebesített, majd hirtelen önmaga ellen fordította a revolver csövét és agyonlőtte magát.

A megdöbbentő dráma izgalomba hozta az egész környéket, amelyet a rend fenntartására csendőrség szállt meg. A szörnyű vérengzés áldozatait vasárnap temetik.

Itt az új konjunktura

Rengeteg effektív valuta jelent meg a piacon. Itt, a határ mentén mégis csak többet ér a valuta, mert mit lehet tudni? A határ mentén nincs drót sörény és nem posztol minden bokor mellett egy-egy grancsár.

Ide szivárogoz az a pénzmennyiség, amelyet ki akarnak az országból csempészni és itt keres elhelyezést az a valuta-mennyiség is, amelyet mégis csak be kell váltani.

Annak a szegény kispolgárnak, akinek végre összegyűlt ötvézezer leje, az utolsó Titulescu látogatás óta nagyon megrendült a bizalma.

Titulescu most egy éve vagyondézmát emlegetett és azóta nap-nap mellett folyton emlegetnek valamit: hol inflációt, hol pénzlebélyegzést, hol más kuruzslószereket.

A lejben megtakarított és a bankból kimenekített betétet valahol csak el kell helyezni. A kis partáj rendszerint dollárban és szalmazsákban helyezte el ezeket a kis megmentett vagyonkakat. A kereseti vi-

szonyok azonban nagyon megcsappantak és így egyre sürűbben hozzá keil nyulni a dollárba átváltott és szalmazsákba elrejtett pénzmennyiséghez. Elni valamiből csak kell. Ha nincs kereset, a készből kell élni. És különösen most kell átváltani a dollárt, mert most még keresni is lehet rajta. Aki felmegy a Banca Naționalăhoz, hogy ott váltsa be a dollárt, az 166.50-et kap a dollárért. Ez a hivatalos árfolyam.

A valuta ellenben 172—173 lejt is ad egy dollárért, mert a következő pillanatban (ma legalább is itt ez volt „zugban” az „árfolyam”) el tud helyezni bármilyen mennyiséget 176-ért.

A „tölkések” másik része ugyanis menekülni akar a lejtől és most, deviza-tilalmak idején, csak dollárt akar venni. Tulajdonképpen nem történik itt egyéb, minthogy a megszorult dollártulajdonos pénzét cserél a megijedt lej tulajdonossal és ez a kis megszorultság és ez a kis ijedelem darabonként legalább is három lejt eredményez a — valutásnak.

Az illegális csekk

A forgalomnak és a kereseti lehetőségnek ez azonban csak az egyik módja. Van egyéb kereseti lehetőség is. A Banca Națională is nagyon jól tudja, hogy azok az engedélyezett deviza-csekkok, amelyek az országban a kereskedők, a vállalatok és egyéb tőkés kezére kerülnek, nem mindig legális csekkok. Akármilyen szorgosan és alaposan bírálja is el a Banca Națională az egyes igényléseket, ki van zárva, hogy naponta egy jó néhány illegális csekk el ne csusszon. Illegális csekk alatt azt a csekket értjük, ahol a devizát nem azért kéri a fél, hogy azzal külföldi áru-tartozását fizesse, hanem azért, hogy lej-készletét idegen értékekre átváltoztassa.

Ezek az illegális csekkok napokig és hetekig forognak közkézen, míg végre ide kerülnek, ahonnan már könnyű a menekülés.

Ezen a vidéken, ahol hajdanában hordószámra szivárgott ki a szesz és gulyaszámra lépte át a határt a marha, nem nagy probléma egy kis papírpapírt, egy olyan kis darabka papírost, amely ösz-

szeggyűrve még az óra lapjában vagy a cipőszarkába beszegezve is elfér, az országból kicsempészni.

Azért szoknak meg innen a csekkok, mert a „boldog” csekk-tulajdonos még azzal sem elégszik meg, hogy pénze már nem lej-bankjegyben, hanem „biztos” idegen állam idegen bankjára szóló idegen értékeben elhelyezett, hanem itthon akarja látni a maga kis vagyonkáját ropogós francia vagy svájci frank bankjegyekben, angol fontokban avagy dollárokbán.

A NAGY ÜZLET

Ez az üzlet most itt igen nagy üzlet lett. Minden csekket megvesz a zugkereskedelem és minden csekkért ropogós valutában fizet. Effektívben! Szalmazsákba, harisnyaszárba és teresszorba való idegen valutában.

Persze a percentet meg kell fizetni, de ki nem fizet szívesen ilyen zűrűzavars időkben azért a kis szíveséget, hogy házához szállítsák a ropogós svájci vagy francia bankjegyet — devizatilalom ellenére.

Románia északi határának valutásai úgy utaznak ma Ermitályfalva és Züri-hez, Ermitályfalva és Páris között, mint hajdanában, ahogyan egyik faluból a másikba utaztak azért a dollárért, amelyet Amerika küldött haza az itthon maradt rokonságának.

Nem lehet hozzányulni a római katholikus Státus vagyonához

Egyházi körök információi szerint a Vatikán és Románia közötti megegyezésről elterjedt hírek nem lehetnek igazak

Kolozsvár, június 4.

Arról az egyezményről, amely Pop Valér dr. igazságügyminiszter után jött létre Románia és a Vatikán között az erdélyi római katolikus Státus ügyében, a legkülönbözőbb híradások jelentek meg és érthető elkeserededést keltettek Erdélyi katolikus közvéleményében. Érdekes azonban, hogy

mértékadó kolozsvári körökben a bukaresti lapok útján elterjedt híreket a legnagyobb fenntartással kommentálják

Jólétesült körök ugyanis a Pop Valér római útjáról szóló hírek és a hozzájuk befutott értesülések, illetve a volt igazságügyminiszter által állítólag tett nyilatkozat között súlyos ellentmondásokat látnak.

A vezető katolikus körökhöz érkezett információk részben megerősítik ugyan, hogy a Státus a mai formájában megszűnik és átalakul a gyulafehérvári római katolikus káptalan tanácsadó kollégiumává, de a

státusi vagyonkomplexum feletti rendelkezési jogát a megegyezés érintetlenül meghagyja, beleértve ebbe a vagyonba a kolozsvári piarista templom és piarista gimnázium épületeit is,

amelyekről az újabb bukaresti híradások azt mondják, hogy Onisifor Ghibu professzor ismeretes akciójának eredményeképpen átmennek a kolozsvári egyetem tulajdonába.

A római megegyezésről eddig érkezett hírekkel szemben mutatkozó óvatosság annál indokoltabbnak látszik, miután az illetékes római helyről kapott egyházi információk úgy szólnak, hogy

a Vatikán és Pop Valér között létrejött egyezményben még az is benne van, hogy a Státus terhére nemrég meglepetésszerűen és ma is titokzatos körülmények között történt, bár utólag visszaszavított telekkönyvi bejegyzéseket korrigálni kell,

vagyis, hogy a Státustól telekkönyvileg elvett vagyonrészek visszakérüljenek a Státus tulajdonába. Ezeknek a megbízható híreknek ilyen formán erősen ellentmondana két újabb státusi vagyonrésznek,

a Báthori-Apor féle szemináriumi épületek elvétele.

Kolozsváron illetékes helyen ma még mindössze annyi konkrétumot tudnak az egész római megegyezésről, hogy annak értelmében a Státus mai hatáskörében bizonyos módosulást szenvedne.

NEM HULL KI

a haja, ha a

PETROLE HAHN

hygienikus lociót használja, mely biztos hatású hajhullás, korpá és a fejbőr viszketése ellen.

A PETROLE HAHN

megtisztítja és fényessé teszi a haját anélkül, hogy zsírosítaná. Megrögzíti a frizurát és megőrzi annak természetes báját.

Romániai vezérképviselő:

Agence Générale Française en Roumanie

Str. Astrului 35. BUKAREST

Kapható mindenütt!

Utasítson vissza minden utánzatot és kérjen csak eredeti csomagolást üvegeket.

KERESKEDŐK KÖNYVELÉSÉT MÉRLEGEIT ÉS
BARMELY HASONLÓ MUNKÁK ELVEGÉZÉSEI VALJÁJA
GMIGOL AUTORIZÁLT
KÖNYVELO
SEP. 15. SEPTEMBRE 3.

Közgazdaság

Magyarország csak áruban tudja megfizetni 142.5 millió pengős árubevitel-tartozását Romániának

Románia egyetlen évben annyi árut exportált a magyar piacra, mint a magyarok három év alatt Romániába — A budapesti román-magyar kereskedelmi kamara akciója a deviza-probléma rendezésére — A romániai exportőrökre csak hátrányt jelent a kompenzációs rendszer

Budapest, június 4.

Szemből az Akadémia épületével, az általa reprezentált tucatszámú gazdasági testület által képviselt vagyonhoz mérten nagyon is szerény külsejű épületben, közvetlenül a GYOSZ fényes irodái mellett van a budapesti román-magyar kereskedelmi kamara. Innen indulnak ki a rendezések és ide futnak is be azok a kezdeményezések és akciók, amelyek a két egymásra utalt állam gazdasági kapcsolatainak kimélyítésére irányulnak. A román-magyar kereskedelmi kamara aránylag még fiatal intézmény, de máris pozitív és tekintélyt vívott ki magának eddigi tevékenységével. Arról, hogy ezidőszent mit csinál a román-magyar kamara, illetékes tényezőtől a következő felvilágosítást kaptuk:

— A kamara munkáját ezidőszent a devizaneheztségekkel kapcsolatos problémák uralják. Ezeknek a rendezése érde-

kében több kísérlet is történt, amely a kliringszolgálat valamelyik formájában akarta az elszámolási nehézségeket megoldani.

Az erre vonatkozó tárgyalások azonban, sajnos, eddig nem vezettek pozitív eredményekre és így ez a fontos kérdés teljesen megoldatlan.

Nemcsak, hogy javulás nem következett be, hanem még eddig a devizagazdálkodásnak csak egyoldalú, Magyarország részéről való korlátozása is rendkívüli nehézségeket okozott, most a Romániában életbeléptetett megszorítások még nehezebbé fogja tenni a két ország közötti árucserét. Nem vitás, hogy valaminek sürgősen történnie kell és a két félnek feltétlenül kell egy közös procedendium megállapodnia. Ennek az elősegítésére koncentrálnia magát most a kamara, hogy a megegyezést mielőbb sikerüljön tető alá juttatni.

Magyarország mint a román áruk legnagyobb vevője

— Az, hogy a két országnak meg kell találnia a legmegfelelőbb eljárás módját, nyilvánvaló a két ország közötti külkereskedelmi forgalom adataiból.

Magyarország 1931-ben 71 millió pengő értékű árut importált Romániából, ebből 41 millióért fát, (tehát 1930-cal szemben a bevitel emelkedett), 14 millió pengőért ásványolajat (szemben az 1930. évi 25 millióval) és 3,5 millióért tengerit, a többiért pedig egyéb árut. Magyarország tehát igen jelentős piaca a román termékeknek. Ez a jelentősége még jobban demonstrálódik azzal, ha azt nézzük, hogy ugyanakkor mennyi volt a Romániába irányuló magyar kivitel. Ez a tétel nagy visszafelé mutat. 1929-ben Magyarország eladott Romániának 47 millió pengőért árut, de ugyanakkor 96 millióért vett romániai árut, 1930-ban a magyar kivitel Romániába 29,5 millió pengőre ért, a magyar import viszont 72 milliót ért ki, míg 1931-ben Románia már csak 10 millió pengőért vett magyar árut, Magyarország viszont 71 millió pengőért vásárolt árut Romániától. Tehát

a Magyarországra irányuló román export három és félszer nagyobb, mint a Romániába irányuló magyar áru-kivitel.

Románia részére a Magyarországgal való kereskedelmi forgalom erős aktivitást mutat és így Romániára nem lehet közömbös, hogy ennek a fontos piacának a viszonyai hogyan alakulnak.

A romániai exportőrök álláspontja

Alkalmunk volt erről a kérdésről az egyik legjelentősebb romániai export cég képviselőjével Budapesten tartózkodó igazgatójával

BUTORVÁSÁRLÁS BIZALOM DOLGA!

BUTORAINK MINŐSÉGÉBEN NEM FOG CSALATKOZNI!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R. T.

BRASSO
BUKAREST
MAROSVÁSARHELY

val beszélni, aki a következőket mondotta:

— Az ugynevezett kompenzációs pénztár felállítása és működése a romániai exportőrökre nézve semmi előnyt nem jelent, csak hátrányt. A helyzet ugyanis az, hogy

mi Ausztriába és Magyarországra háromszor-négyszer annyit szállítunk, mint az onnan ideirányuló import és ez az arány még nagyobb lett újabban, mivel a magyar és az osztrák exportőr nem küld árut Romániába,

mert azt nálunk a vámhatóságok csak akkor adják ki a címzettnek, ha az előzőleg az áru ellenértékének megfelelő lejátszást fizeti, illetve befizeti a Banca Nationalához, viszont a magyar és osztrák exportőr nem akarja kitenni magát annak, hogy megegyezés hiányában bizonytalan időben kapja meg a pénzt. Ez a rendszer az importőröknek sem felel meg, mert nem rendelkezik a letétbe he-

lyezendő lejjátszással és ezért inkább olyan országokból vásárol, ahol hitelbe adnak neki árut.

— Ma tehát úgy állnak a dolgok, hogy miután Magyarország és Románia között még nem jött létre a kompenzációs egyezmény, a magyar vevő hiába fizeti le a Magyar Nemzeti Bankhoz a megrendelt

A fejtelenség iskolapéldája

A szeszmonopólium bürokratizmus miatt súlyos üzembavarok vannak napirenden a gyárakban

Több üzem kénytelen leállni, mert két hónap óta még nem utalták ki Bukarestben a termeléshez szükséges denaturált szeszt

Kolozsvár, június 4.

Kolozsvár gazdasági köreiben szinte pánikhangulatot keltett nap-nap után az a hír, hogy azok a vállalatok, amelyek cikkek előállításához szeszt használnak, kénytelenek voltak üzemüket szüneteltetni.

Először egy asztalosárugyár szüneteltette be a munkát, az egyik szappangyárban két héten át akadt meg a normális termelés, mert ennyi időbe került, amíg Bukarestben megszerezte a kiutalt száz liter szeszt. Az egyik gépgyár súlyos pónaléper veszélynek tette ki magát, mert rendelése volt a vasutól és nem tudott pontosan szállítani.

A legnagyobb kolozsvári gyárban másfél ezer munkás esetleg kényszerpihenőre lesz kénytelen menni, mert a gyártási folyamatot felelősen meg kellett szakítani, miután az üzem nem bírja az igényelt szeszt megkapni.

A fogyasztók szempontjából ilyen helyzetet teremtett egyelőre a szeszmonopólium. Hiába mondták a francia szakértők és az érdekeltek, hogy a szesz kérdése normális rendezésének egyedi módja a horribilis fogyasztási adó leszállítása, vagy ha már a kormány ragaszkodik a monopóliumhoz, akkor adják ki koncesszióba, mert kereskedelmi alapon lesz csak képes eredményesen dolgozni, az illetékesek a saját fejük után indulva nem szállították le a szeszadót és

a monopól vezetését hivatalnokemberekre bízta, akik most megkeresték egy a termelőket, mint a fogyasztókat, életét, de anélkül, hogy a monopóliumból az államnak valamilyen haszna lenne.

Az egyik kolozsvári iparvállalat egy hónappal ezelőtt adta be a kérését, hogy nagyobb tétel denaturált szeszt utaljanak ki részére, amelyre bórakkok és festékek előállításához van szüksége. A gyár most készül fel az őszi szezonra így a munkája sürgős lenne. A kérést Kolozsváron kellett beadni, ahonnan postán továbbították Bukarestbe, mert csakis a központnak van joga ilyen engedélyeket kiadni. A monopólium napokig tartott, amíg az aktát iktatták és megint eltelt néhány nap, amíg a kérés az iktatóból az adminisztratív igazgatóhoz került. Ez az

egyetlen igazgató intézi az összes kérések ügyét egész Romániában, emellett pedig állandóan tárgyalnia kell a monopóliumhoz forduló felekkel is.

Természetes tehát, hogy legalább nyolctíz nap is beletelik, amíg valamilyen gyár kérését áttanulmányozhatják és referátumot készít hozzá. Feltéve a legserencsebb esetet, hogy a referens igaz-

gató ellenértékét, az ugysem kerülhet Romániába.

De ha meg is lesz majd az egyezmény, a romániai exportőröknek akkor is bizonytalan lesz a követelésük, mert Romániának nem lesz mivel kompenzálnia azokat, mivelhogy a román import ma a legminimálisabb, viszont a kivitel sokmillióra rugott eddig.

Az egyáltalában nem valószínű ilyen formán, hogy a Banca Nationala képes legyen az általunk Magyarországra eladott áruk értékét nekünk kifizetni. Ezzel

az az abszurd helyzet állott elő, hogy Románia kiviszi az ország javait és nem kapja meg értük a pénzt. Az export így meg fog szűnni Magyarországra és Ausztria felé,

mert ma, amikor a bankok hitelt egyáltalán nem adnak, nem fog akadni olyan cég, amelynek módjában legyen hosszú hónapokig várni, amíg a pénzt esetleg megkapja. Ha ezt a helyzetet el akarja kerülni Románia, már pedig el kell kerülnie, akkor sürgősen fel kell függesztenie a kompenzációs rendelkezéseket, legalább arra az időre, amíg valamilyen megfelelőbb megoldást sikerül találni.

Megbízható helyről kapott értesülésünk szerint egyébként

Magyarország az eddiginél is nagyobb méretű árubevitelre lenne hajlandó

abban az esetben, ha ennek ellenében Románia is hajlandó magyar árut elfogadni. Igen nagy jelentőségű tranzakciókról folynak különben hosszabb idő óta a tárgyalások.

Bányai Ernő

gató semmi kifogásolni valót nem talál a kérés teljesítésében és az akta szabályszerű keresztülvezetése, láttamoztatása és kiiktatása után azonnal postára teszik a kiutalást, akkor is megint eltelik 3-4 nap, amíg az engedély megérkezik a címzethez.

Az adott esetben azonban nem ment ilyen simán a dolog. Interveniált a gyár, azután az erdélyi ÜGIR-körzet, a kolozsvári pénzügyi inspektorátus, majd a bukaresti ÜGIR-központ, sürgönyök és telefonbeszélgetések következtek, majd a gyár bukaresti képviselője személyesen is megszürgelte a dolgot, de még ma nincsen elintéztve.

A gyárnak úgy körmére égett a dolog, hogy legalább 50-100 liter szeszt akart szerezni a piacon, hogy meg ne akadjon a munkával és engedélyt kért a pénzügyi inspektornál, hogy egy másik üzem részére már engedélyezett kontingens terhére átvehesse ezt a mennyiséget, amíg a saját szeszt megérkezik. Az inspektor a kérés teljesítését megtagadta, azzal az indoklással, hogy arra nincs feljogosítva.

Nem mindegyik pénzügyigazgatóság mellett működik inspektor és ott is, ahol van, mindössze egy ember van, akinek joga van a denaturálást ellenőrizni. A dolog természeténél fogva

ez az egyetlen inspektor szinte állandóan utazik és jóformán sohasem lehet megtalálni, ami azt jelenti, hogy ha valaki nagynehezen megszerezte már a kiutalást, az engedélyezett szesz mennyiséget akkor sem tudja megkapni, a míg az inspektorhoz haza nem kerül, tehát újabb többnapos idővesztéssel számolhat. Nagyon gyakori eset azután, hogy a kvótabeosztásra való tekintettel a Kolozsváron lakó fogyasztónak valahol Besszarabiában, vagy a Regáthban utalják ki az engedélyezett szesz mennyiséget, ami költségbőleten kívül újabb hatalmas idővesztést okoz. És ezalatt az üzem kénytelen szünetelni.

Még egy súlyos hátránya van a szeszmonopóliumnak, a termelők szempontjából. Tudvalevő ugyanis, hogy a kiutalást a fogyasztó csak úgy kapja meg, ha előbb befizeti a fogyasztási adót és a szesz tulajdonképpeni árát. Vagyis a monopól inkasszálnia a gyárosnak járó összeget is. A helyzet az, hogy eddig még egyetlen gyár sem látott ebből a pénzből egy fillért sem

és így az a kérdés is joggal izgatja a szesztermelőket, hogy mikor fogják megkapni a pénzüket? A gyárak ma pénz nélkül állnak a hároméves szünet következtében, viszont az államról tudott dolog, hogy még a tisztviselőit és a szállítóit sem fizeti. Teljességgel abszurd-

zum, hogy a gyár a kifutott szeszmeny-nyiséget köteles kiszolgáltatni, de ugyanakkor a monopólium a vevőtől be- hajtott pénzt nem fizeti ki a szeszgyáro- soknak, úgy, hogy végeredményben a gyár nem a vevő- nek adja el a szeszt készpénzért, ha- nem az államnak hitelezli.

Mindentől eltekintve, ez a rendszer na- gyon költséges a monopóliumnak is, mert sok komplikációt és kiadást jelent a ve- le járó fölösleges munka. Sokkal egysze- rűbb lenne az, ha a vevő a kincstárhoz lefizetné a fogyasztási adót, de a szesz árát a gyárosnak fizesse, aki másképp nem tud termelni és nem forszírozza az eladást sem, ami megint nem jelent előnyt a monopol részére.

Hivatalos helyen ezt az inkasszót az-

zal indokolják, hogy a kincstárnak sok szeszadóhitel-követelése van a gyá- raknál. De ezt a követelést más uton is biztosítani tudja a kincstár, anélkül, hogy azokat a gyárakat is sujtaná, a- melyek nem tartoznak neki.

Ma a gyárosnak legalább az áruja meg- van a raktárában, de ha eladja, marad áru nélkül és pénz nélkül.

Jellemző a monopólium körül uralkodó fejtelenségre, hogy a törvény értelmében június elsején meg kellett volna kezdjék a működésüket a fináncok. Az embere- ket felvették ugyan, de nincs pénz, hogy egyenruhával lássák el őket és fizetést adjanak nekik. Pedig a fináncgárda nél- küül nem lehet az illegális szesztermelést és kereskedelmet leküzdeni és akkor a monopólium sem ér semmit, hanem csak újabb fölösleges kiadást jelent.

APRONHÍRDETÉSEK

Hétköznap : egy szó 6, vasárnap betűkből 12 lej. Vasárnap : 7.50, illetve 15 lej. Legkisebb híre- dés 10 szó. Negyszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére : szavanként 3 lej. 50-szeri megjelenésnél 2 lej.

Vétel-eladás

Június 1-től 10-ig

A
VESTIS

R.T.-nél

BRASSÓ, LENSOR 26

Finom külföldi tiszta gyapjú kamgarn fo- nalból készült szövet méterenként

450.— Lei

Ugyanez 3 méter tel- jes hozzávalóval

1800.— Lei

Holnap folytatjuk

Kertitömlők, tömlőmotolák, kertipadok, permeterzők, kellő eladatokkal, kertiszerszámok. Jul. Teutsch, műszaki áruak- tárr, Brassó, Kapu-utca 18048

Madracok, szelönok, legol- sóbban szerezhetők be Gersch kárpitosnál, Brassó, Hosszu-u- ta 17700

Jókarban levő Schiel-féle gyapjúfésülő helyszüke miatt olcsón eladó. Molnár Antal. Buseni, Jud. Ciuc. 18122

Elköltözés miatt sürgősen és olcsón eladó: antik falitükör, antik topolyagyóker szek- ény, könyvszekrény, empir álló óra stb. Megtekinthető telelőtt 11—12, délután 2—4 g. Brassó, Str. Prezan 49. (Kő- banya-u.) manzárd.

Perzsaszőnyegek

legolcsóbban kaphatók

ORIENT

SCHULHOF EMILNÉ

Brassó, Weiss Mihály u. 2. Szakszerű szőnyegjavi- tást olcsón vállalunk.

Minden minőségű butort ju- tányos árban készítek. Bíró Tamás asztalos, Brassó, Hosz- zu-ucca 103. 18042

Eladó borok. Az Erdélyhegy- aljai Bortermelők Szövetsége r.-t. felszámolás alatt ó-borait jutányos áron eladóvá tette. Érdeklődők forduljanak a cég- hez, Aiud-Nagynyed. 18120

Használt, csukott új Fordot veszek bármilyen állapotban. Cim 18141 szám alatt a bras- sói kiadóban.

Az általam gyártott valódi fenyővíz Brassóban csakis Farkas és Társa üzletében kapható. Szőlősi Samu. 18139

Mézet, dióbelet, vaját, min- den mennyiségben vesziünk. Odorheiu, Boulevard Maria 4. Bukarest. 18145

Keresek „Berkel” „Hess” mérleget, felveszek 3 nyelvet beszélő intelligens kiszolgáló- nőt. Cim a brassói kiadóban. 18131

Allást keres

Intelligens, 22 éves magyar urileány, gyakorlott varrónő, szépen kézimunkál, GYERME- KEK MELLÉ, vagy bármilyen házi vagy irodai munkára, ajánlkozok, vidékre is. Szíves megkereséseket „Lelkiismer- tes” jellegre a brassói kiadóba kér. 18119

Megbízható, családos gépész tizenöt éves működési bizo- nyítványokkal, állást keres. „Azonnal” jellegre a brassói kiadóba. 18121

Keresek uszmesteri állást strand-fürdőhöz. „Megbízható” jellegre a brassói kiadóba.

Kertészet minden ágában jár- tas KERTÉSZ állást keres. Cim 18101, szám alatt a brassói ki- adóban.

Középkori intelligens nő, fürdőhelyre, kulcsárnőnek, ház vezetőnőnek, esetleg beteg mel- lé ajánlkozok. Vidékre is elmen- ne, fenyves helyre. Cim: Arad főposta. „Megbízható” jellegre.

Lakás

Fűszerüzletnek alkalmas he- lyiség azonnal kiadó. Brassó, Hosszu-ucca 149 18107

Egy SZOBA-KONYHA ki- adó. Brassó, Egres-ucca 4. 18138

4 szobás lakás kiadó. Ked- vező feltételek. Megtekinthető egész nap. Brassó, Jorga 18.

Allást nyer

Keresek 5 és 3 éves kis fiam mellé intelligens német kisasz- szonyt. Cim a Br. L. kiadóhi- vatalában. 18123

Keresünk július 1-re szak- képzett, teljesen önálló és több évi praksissal rendelkező szűcsmunkást, aki a szűcs- szakma minden ágában telje- sen önálló, különösképpen fi- nom női szőrmebundák szabá- sában. Csakis komoly aján- latokat a fizetési igények, munkahely és eltöltött mun- kaidő megjelölésével kérünk Deutsch A. Fii Lugo címe. 18144

Keresek Zsögödfürdőre juni- us 15-re masszörzt, aki borot- váláshoz, tyukszemvágáshoz ért. 18150

Hölgyek régi KALAPJAIT 50 lejéři

újja alakítjuk. Ugyanott legújabb modellek ol- csón kaphatók Brassó, Kapu-u. 36.. udvarban

Hölgyfodrász és kozmetikai szalon

BRASSO, TEHÉMPIAC 7. arc és hajápolás biztos ered- ménnel, vas- és vízdondolálás, modern hajvágások, vándos frizurák, hajfestés minden színben Kozmetikai vezető Heretik M kozmetikus nő Mérsékelt árak! — Szolid kiszolgálás!

Lakóházak építését, tervezését

rajz alárást, vezetést és átalakítási munkákat. szolid árak mellett vállalja

Sipos József

diplomás építkezési vállalkozó Brassó, Str. Morii 16. Bolonya

Üzletáthelyezés miatt

június 6-ától eddig még nem tapasztalt

olcsó árakon

árusítunk!

Mutatványárak:

Gyermekek patent harisnyák .	9 L-151
Tennisz zokni	9 Lei
Női flor harisnyák	19—29—39 Lei
Prima selyem harisnya	49—59—69 Lei
Sport-ingek	119—129—139 Lei
Gyermekek sport-ingek	79—99 Lei
Női pullover	99—119—149 Lei
Reform nadrág	39 Lei
Selyem reform nadrág	49 Lei

továbbá, kötöttáruk dus választékban, mélyen leszállított árakon.

HERCULES S. A.

Brassó, Strada Portii 41.

Szabó Dezső : Karácsony Kolozsvárt

c. legújabb regényének ára 120 lej. Kap- ható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

Ujkori uszótanfolyam

gyermekeknek és felnőtteknek, valamint vízi- játék tanítás 10 éven aluli gyermekek részére

FUCHS ELZA

sport- és tornatanítónő. Jelentkezni lehet : Brassó, Hosszu-utca 14. I. em Tanítás : EFORIA fürdőben

Földi Mihály :

Kádár Anna Lelke

Propaganda kiadása csak 75 lej. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában.

Ujítsa meg

lejárt előfizetését, hogy a lapot zavartalanul és fennakadás nél- küül küldhessük.

A kiadóhivatal.

Most már értem a RÁDIÓT

cimű könyv jelent meg, mely hivatva van az amatőrök nagy tábortát bevezetni a rádió technika szépségeibe, élvezetes, világos és szellemes módon. Aki elolvassa ezeket a szol- lemes párbeszédeket, az igazán tökéletesen érti a rádiót. A könyvet 245 mesteri egysz- rűségű és humoru rajz kíséri.

Mindenki számára nélkülözhetetlen.

Mindenki számára érthető.

Ára 88.— Lei

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Brassó, Napu-utca 56—58, az udvarban.

B. L. Felelősszerkesztő : Kocsis Béla

A BRASSÓI LAPOK nyomdavidámlatának kiadása és rotációs nyomása, Brassóban.

Fiókiadóhivatalok : Déva, Str. Ion Creangă 2. Telefon 17. (Balogh Géza, igazgató). — Maros- vásárhely, Piața Regele Ferdinand (Főter) 53. Benjámín Árpád és Bernáth Ernő.

Főmegbízott a Regát részére : Dán Mózes, Bukarest, Str. Mihai Cogălniceanu 30.

MEGBÍZOTTAK. Bukarest : Dán Dániel, Gerő Sándor és Kohn Jenő. — Ploesti : Grău Simon. — Dés : Oszán Kálmán (Kovács Samu-u. 8). — Kolozsvár : Neumann Igác (Str. Du- balarilor 7. volt Timár-utca). — Nagyszeben : Szigetváry László (Strada Turnului 13.).

Nagyvárad : Szabó László (Strada Constantei 2) — Szatmár : Váradi József (Str. Floror- cu 24) — Udvarhelymegye és Székelyudvarhely : Varró Elek (Orbán Balázs-utca 31).

Szilágysomlyó : Helperin Ernő. — Temes-, Arad- és Krassószörényvármegyék : Némegy Gábor (Temesvár, IV. Bem-utca 31) — Torda : Dénes József (Str. Regele Ferdinand 23).

Központi szervezők pénzfelvételi jogosultsággal : Bartha Géza, Dán Mózes.

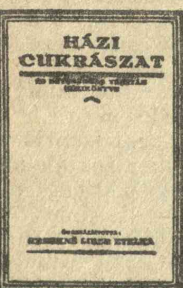
HÍRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi bir- detőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

BIRI NÉNI SZAKÁCSKÖNYVE

Legújabb bővített kiadása, több száz kitűnő ma- gyar konyhareceptet tartalmaz.

Legjobb erdélyi magyar konyha.

254 oldalas könyv ára, kötve 130 lej.

HÁZI CUKRÁSZAT

Elsőrangú tészta- és süti- recepttel. Világos és pontos utasítást nyújt az egyszerű túrós csuszától a legfinomabb tot- ták, krémek és pafik készítéséhez. Összeállította Krbekné Liber Etelka. Egyetlen háztartás sem nélkülözheti. Ára 50 lej. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó.